

PRIORITERINGAR FÖR VÄLSTÅND

Europeiska
investeringsbanken | Gruppen

PRIORITERINGAR FÖR VÄLSTÅND

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

Europeiska
investeringsbanken | Gruppen

Europeiska investeringsbanksgruppens verksamhetsberättelse 2024
Prioriteringar för välbstånd

© Europeiska investeringsbanken, 2025.

98 -100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg

Med ensamrätt.

Alla frågor om rättigheter och licensiering ska skickas till publications@eib.org.

För ytterligare information om EIB:s verksamhet hänvisar vi till vår webbplats, www.eib.org.

Du kan också kontakta vår informationsavdelning på info@eib.org. Beställ vårt e-nyhetsbrev på www.eib.org/sign-up.

© Foto: EIB, Energy Dome, Verkor, Swappie, MATR Foods, Rim Foam, Shutterstock, GettyImages.

Publicerad av Europeiska investeringsbanken.

Tryckt på FSC®-papper.

DETTA INNEHÅLLER VERKSAMHETSBERÄTTELSEN

Människor och företag förväntar sig att Europa ska stödja investeringar för framtiden. Investeringar som förbättrar livet. Investeringar som stärker säkerheten och erbjuder nya möjligheter. Under 2024 presenterade EIB-gruppen en strategisk färdplan som gör just det. Med färdplanen som är organiserad kring våra strategiska huvudprioriteringar har vi som målsättning att påskynda den gröna omställningen, främja teknisk innovation, stärka säkerheten och försvaret samt stödja regional sammanhållning och social infrastruktur. Vårt engagemang för internationell utveckling och integration av kapitalmarknaderna säkerställer att Europa har en stark global närvaro. **Våra prioriteringar främjar tillväxt, välbefinnande, tekniska och sociala framsteg i de enskilda medlemsstaterna i hela EU och runt om i världen.** Prioriteringarna är i linje med de europeiska stats- och regeringschefernas dagordning för konkurrenskraft, strategiskt oberoende och ekonomisk säkerhet. Vårt arbete inom dessa områden bidrar till att Europa har en stark röst runt om i världen och hjälper till att ta itu med dagens geopolitiska utmaningar. I denna verksamhetsberättelse lyfts projekt fram som väl beskriver vårt arbete inom var och en av dessa prioriteringar.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2 HÖJDPUNKTER UNDER 2024, UPPGIFTER OM UTLÅNING OCH PÅVERKAN

4 EIB-GRUPPEN I DITT LAND

6 EIB I DIN VÄRLD

9 VÅRA STRATEGISKA HUVUDPRIORITERINGAR

1. KLIMAT

- 12 Tyskland: Energi från den goda jorden
- 13 Tyskland: Ett elnät i det gröna hjärtat
- 14 Frankrike: Gigantisk satsning på batterier
- 16 Italien: Kupol för förnybar energi
- 18 Polen: Äntligen säkra

2. DIGITALISERING OCH TEKNISK INNOVATION

- 22 Belgien: Slipp masken
- 23 Finland: Teknik utan utgångsdatum
- 24 Tyskland: Boka en fjärrstyrd bil
- 25 Italien: En elektrifierad framtid
- 26 Spanien: Strålände motorcykelutveckling
- 27 Österrike: En grön lösning för stål
- 28 Spanien och Sverige: En innovationsvåg
- 29 Polen: Ett lätt språng
- 30 Frankrike: Justerbara antikroppar

3. SÄKERHET OCH FÖRSVAR

- 34 Danmark: Ett nytt Esbjerg

4. EN MODERN SAMMANHÅLLNINGSPOLITIK

- 38 Italien: Ett tufft beslut
- 39 Rumänien: Omställning på taket
- 40 Slovenien: Utökad grön energi
- 41 Polen: Spår till havet

5. SOCIAL INFRASTRUKTUR

- 44 Cypern: Plats att växa
- 45 Österrike: Många rum att hyra
- 46 Tjeckien: Ostravas comeback
- 47 Italien: Ingen oxymoron

6. JORDBRUK OCH BIOEKONOMI

- 50 Grekland: Reservoar för motståndskraft
- 51 Spanien: Olja med ett annat ursprung
- 52 Danmark: Mycelfärs
- 54 Tyskland: Modernisera mejeriet
- 55 Tyskland: En lækker lösning

7. GLOBALA INVESTERINGAR MED STOR INVERKAN

- 58 Bosnien och Hercegovina: En ström som flyter in i framtiden
- 62 Albanien: På spåret
- 63 Ukraina: Vi hjälper alla varandra
- 64 Sydafrika, Moçambique, Taiwan: Eget kapital får saker att hända
- 65 Mauretanien: En framtid av mångfald

8. KAPITALMARKNADSUNIONEN

- 68 Spanien och Frankrike: Plattformer för kapital

72 HÄRIFRÅN KOMMER FINANSIERINGEN

74 LEDNINGSSTRUKTUR

75 HÖJDPUNKTER FRÅN GRUPPENS VERKSAMHETSPLAN 2025–2027

HÖJDPUNKTER UNDER 2024

EIB-GRUPPEN 2024

88,8 md €

**EUROPEISKA
INVESTERINGSBANKEN
2024**

68,2 md €
inom EU

8,4md €
utanför EU

**EUROPEISKA
INVESTERINGSFONDEN
2024**

14,4 md €

Europeiska investeringsfonden (EIF), som ingår i EIB-gruppen, är specialiserad på riskfinansiering för att stödja mikroföretag samt små och medelstora företag och stimulerar tillväxt och innovation i hela Europa. EIF tillhandahåller finansiering och expertis för bärkraftiga och hållbara investeringar och garantitransaktioner. Bland EIF:s aktieägare finns EIB, Europeiska kommissionen, offentliga och privata banker samt finansinstitut.

EIB:S PÅVERKAN

**238 500
ha**

Nyplantering och
återplantering av skog

854 000

Nya 5G-abonnenter

368 000

Studenter vid
utbildningsinstitutioner
som har finansierats

**20 964
MWh**

Elproduktionskapacitet
från förnybara
energikällor

100 400

Bostäder med förbättrad
energiprestanda

14,7 miljoner

Hushåll som har
fått el

107 370 km

Installerade/
uppggraderade
kraftledningar

7,2 miljoner

Installerade smarta
energimätare

14,9 miljoner

Människor med förbättrade
sjukvårds- och
hälsovårdstjänster

67,5 miljoner

Människor med förbättrad
infrastruktur i städer och
regioner

305 miljoner

Ytterligare resor som
gjorts med kollektivtrafik

19 800

Socialbostäder eller bostäder till
rimliga priser som har byggts
eller renoverats

2,5 miljoner

Människor med nya
system för insamling av
avfall

5,9 miljoner

Människor med
förbättrade sanitära
förhållanden

13,7 miljoner

Människor som fått
renare dricksvatten

2 miljoner

Människor som löper
lägre risk att drabbas av
översvämning

49

Lanserade satelliter

1,5 miljoner

Antal nya arbetstillfällen
skapade senast 2028

1,1 %

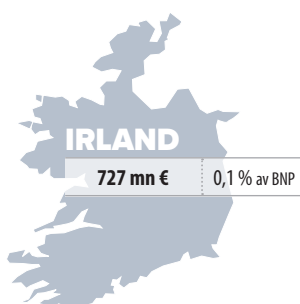
Påverkan på EU:s BNP senast
2028

Siffrorna är förväntade resultat av
nya transaktioner som teknats 2024.
Alla siffror är oreviderade
och preliminära.

EIB-GRUPPEN I DITT LAND

FLERA EU-LÄNDER

921 mn €

NEDERLÄNDERNA

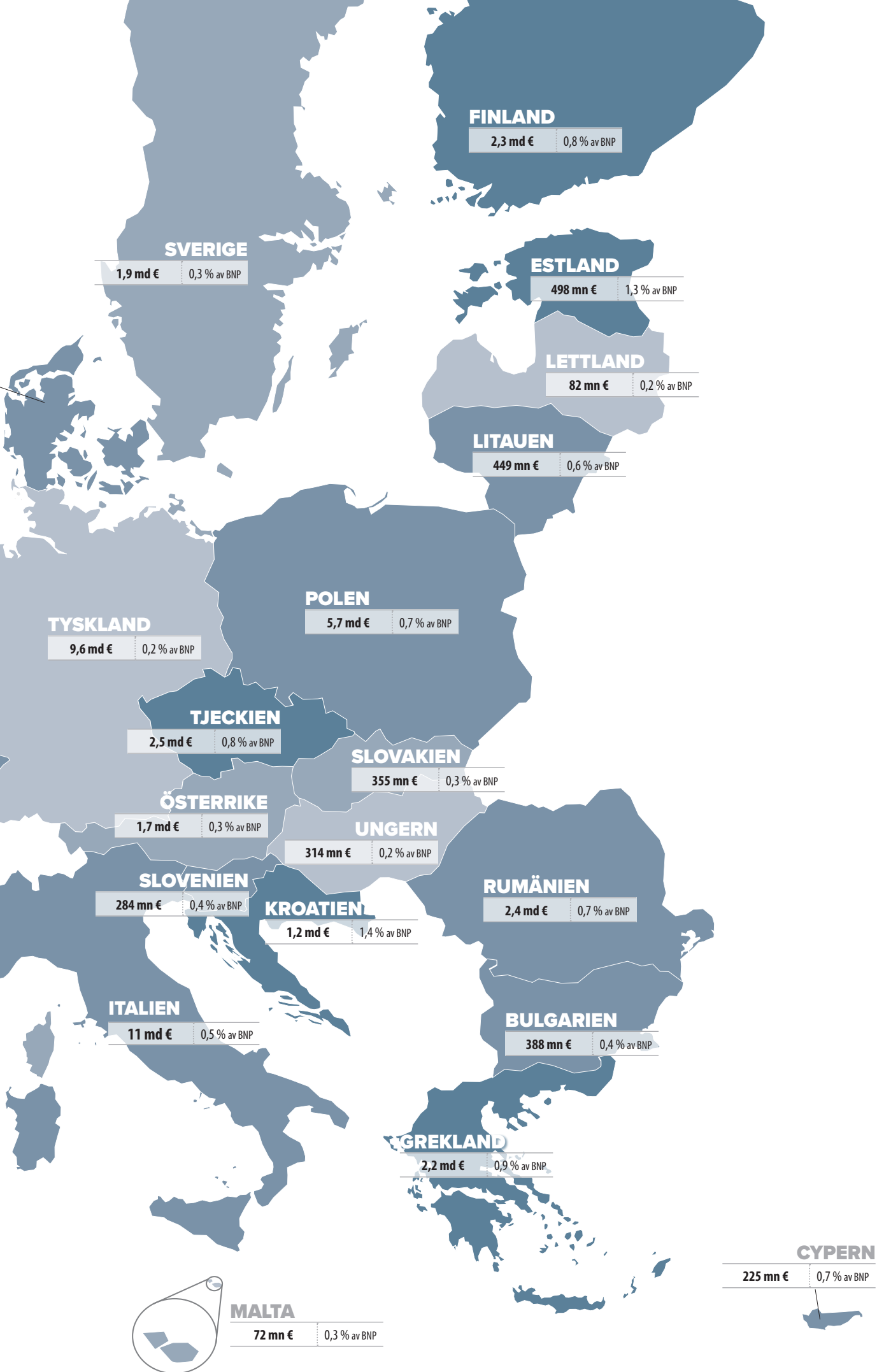
3,1 md € 0,3 % av BNP

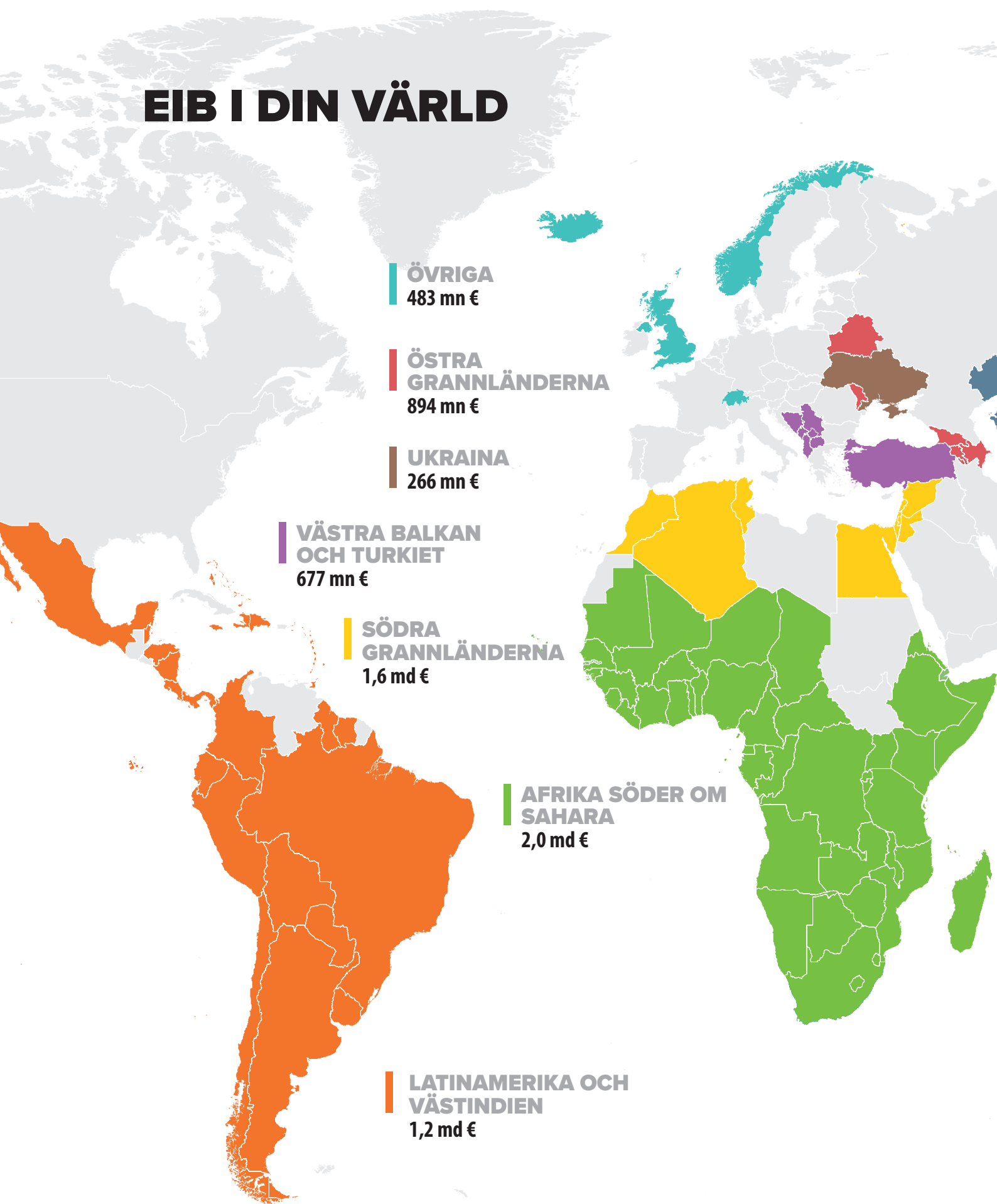
DANMARK

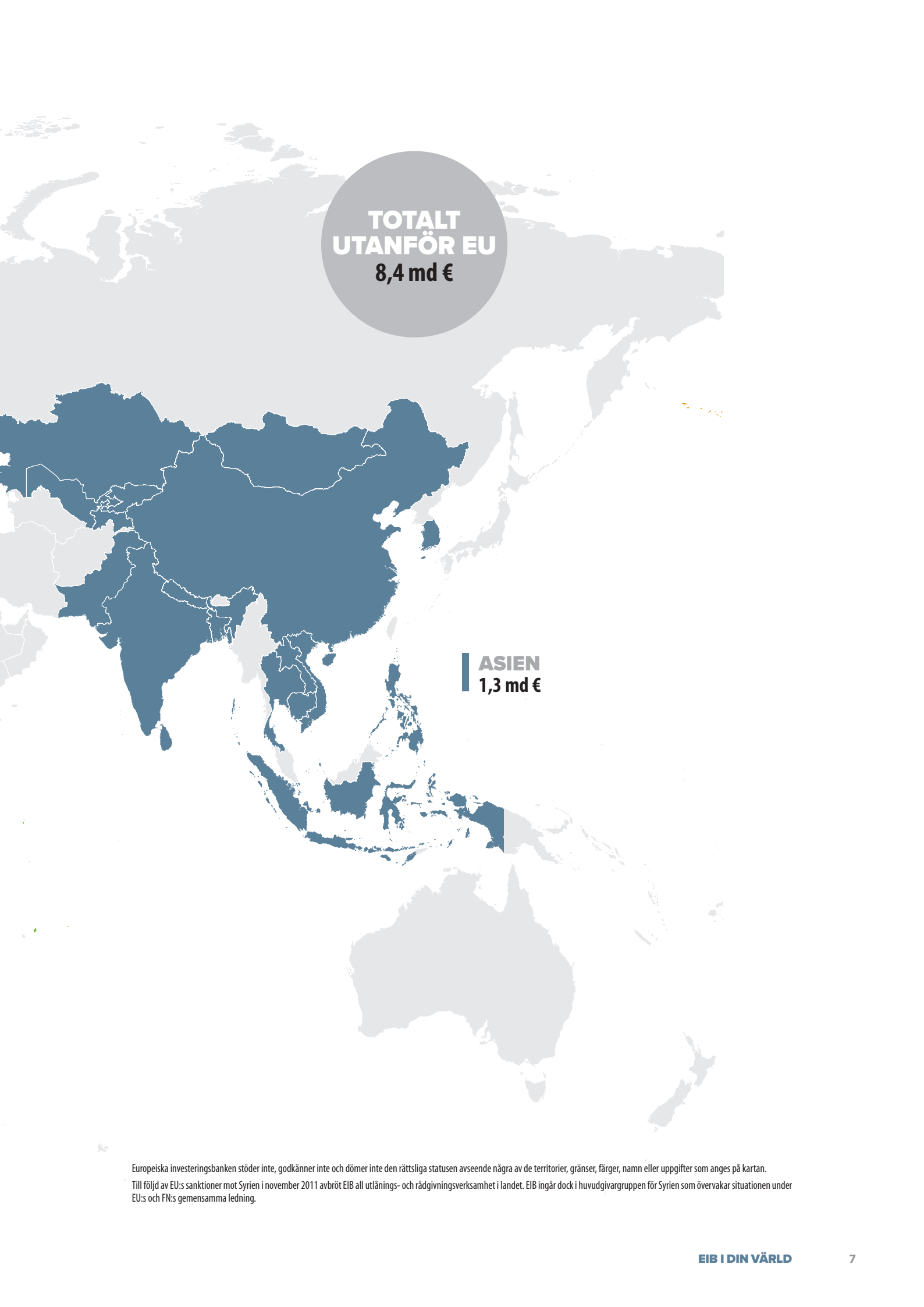
2,1 md € 0,5 % av BNP

Mörkare färg innebär större investering i procent av BNP.

EIB I DIN VÄRLD

**TOTALT
UTANFÖR EU**
8,4 md €

ASIEN
1,3 md €

Europeiska investeringsbanken stöder inte, godkänner inte och dömer inte den rättsliga statusen avseende några av de territorier, gränser, färger, namn eller uppgifter som anges på kartan.

Till följd av EU:s sanktioner mot Syrien i november 2011 avbröt EIB all utlånings- och rådgivningsverksamhet i landet. EIB ingår dock i huvudgivargruppen för Syrien som övervakar situationen under EU:s och FN:s gemensamma ledning.

VÅRA STRATEGISKA HUVUD- PRIORITERINGAR

50,7
md €

Placeringen av Verkors
gigafabrik i närheten av
Dunkerque gör det
enklare att importera
råmaterial och exportera
batterier.

KLIMAT

“

Att skala upp nya rena tekniker är en av de mest brådskande utmaningarna Europa står inför i dag. Innovation inom ren teknik gör framsteg snabbare än någonsin, men att omvandla genombrott till skalbara lösningar som är mogna för marknaden – särskilt genom demonstrationsprojekt som är de första i sitt slag – är fortfarande en enorm och kapitalintensiv uppgift. Dessa banbrytande projekt innebär ofta stora risker och det är därför avgörande att inrätta starka partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn för att överbrygga dessa hinder. Vi vill minska det här kritiska finansieringsgapet för företag i tillväxtstadiet och fungera som en katalysator för effektiva partnerskap som kan påskynda utvecklingen av banbrytande tekniker. Genom att stödja Europas mest lovande företag inom ren teknik vill vi driva vår energiomställning framåt, främja ekonomisk motståndskraft och trygga Europas ställning i den globala rena ekonomin. ”

Irene Gálvez Verdú, avdelningschef för eget kapital och tillväxtkapital – ren teknik, EIB:s direktorat för finansiering

“

Finansiering av motståndskraftig, grön infrastruktur är viktigare än någonsin med tanke på nya skrämmande och förödande stormar, torka och skyfall. Europeiska investeringsbanken är i den privilegierade ställningen att kunna bidra i stor skala, stödja statliga policyer och locka till sig stora belopp av privat kapital för klimatfinansiering. Jag är övertygad om att vi i vår roll som EU:s klimatbank fortfarande kan bli smidigare i genomförandet av vår verksamhet, göra mer och upprätthålla en tydlig, långsiktig policyriktning som på ett utmärkt sätt kompletterar alla övriga strategiska prioriteringar. ”

Dirk Roos, avdelningschef inom program för energiomställning, EIB:s direktorat för projekt

ENERGI FRÅN DEN GODA JORDEN

I Tyskland pågår borrhning för att utvinna värme och energi som är lagrad i berggrund under jord – en innovativ lösning som inte är beroende av tillgång till vatten

Daniel Mölk arbetade i den bayerska staden Geretsried i början av 2010-talet, med ett projekt för att hitta underjordiska varmvattentillgångar som det lokala energibolaget hade planer på att använda för att producera hydrotermisk energi. De hittade inget vatten, däremot lärde sig Daniel Mölk och hans team sig nästan allt som finns att veta om jorden och berggrunden under staden. Det lade grunden till en banbrytande geotermisk satsning på samma plats 13 år senare.

Projekt inom geotermisk energi handlar oftast om att utvinna värme från underjordiska vatten- eller ångreservoarer genom att borra. I Geretsried och på många andra platser är emellertid grundvatten inte tillgängligt eller åtkomligt. Daniel Mölk som är vd för Eavor Germany, ett dotterbolag till det kanadensiska företaget Eavor, borrar därför djupt ner i jorden och utvinner värmen från själva berggrunden.

Det första EavoLoop-systemet i kommersiell skala byggs i Geretsried med hjälp av 91,6 miljoner euro i bidrag från EU:s innovationsfond och 45 miljoner euro i finansiering från Europeiska investeringsbanken. Innovationen kommer att ge ren, förnybar värme och el till motsvarande 30 000 hushåll i regionen.

Systemet liknar ett enormt underjordiskt element. Eavors tekniker borrar två vertikala brunnar till ett djup på mellan 4 500 och 5 000 meter. Sedan borrar de 12 par horisontella laterala kanaler som är 3 000 till 3 500 meter långa, från botten av respektive brunn, vilket ger totalt cirka 80 km borrhning per slinga. (Geretsrieds system kommer att ha fyra sådana slingor.) Det enorma elementet fylls sedan med rent vatten. En pump startar vattenflödet. När pumpen stängs av fortsätter systemet att fungera av sig självt med hjälp av en "termosifon". Det innebär att vattnet i botten av systemet värms upp av den underjordiska berggrunden och stiger naturligt till ytan, där det kan användas direkt för fjärrvärme eller för att producera el. Systemet ger lägre växthusgasutsläpp än konventionella geotermiska system eftersom inga nya vätskor förs in och pumpas. Behöver inte heller användas i någon större utsträckning.

Den första slingan i Geretsrieds Eavor-Loop-projekt planeras att vara i drift i slutet av 2024. Samtliga fyra slingor beräknas vara igång senast 2026. Företaget arbetar med ytterligare ett projekt i Hannover.

“ När pumpen stängs av fortsätter systemet att fungera av sig självt. ”

ETT ELNÄT I DET GRÖNA HJÄRTAT

Thüningens elnät uppgraderas för att bereda vägen för utfasning av fossila bränslen

För att minska sina koldioxidutsläpp och stärka sin energisäkerhet investerar Europa massivt i förnybar energi som vind- och solkraft. Den oregelbundna och väderberoende tillgången på elektricitet från sol och vind gör det dock svårt för nätoperatörer att förutse och hantera tillgången och efterfrågan på el. Att förlita sig på förnybar energi kan också göra det svårare för elnäten att upprätthålla en stabil frekvensreglering. Det innebär en risk för nätens stabilitet eftersom det gör att systemet har svårare att klara plötsliga störningar, exempelvis förlust av en stor generator eller att vinden plötsligt minskar.

Distributionsnätoperatören TEAG i den tyska delstaten Thüringen är ett av många elnätbolag i Europa som nu investerar för att kunna fasa ut fossila bränslen. Thüringen är känt som "Tysklands gröna hjärta" på grund av sina täta skogar och delstaten producerar mer än 57 procent av sin el från förnybar energi, bland annat 22,4 procent från vindkraft.

I april 2024 undertecknade TEAG ett lån på 400 miljoner euro inom Europeiska unionens REPowerEU-plan med Europeiska Investeringsbanken. Lånet ska bidra till finansiering av ett investeringsprogram på 600 miljoner euro för att uppgradera det vidsträckta regionala nätverket. Det levererar till 620 kommuner, varav många är små, med endast 10 000 till 20 000 invånare. Tack vare lånet kan TEAG fördubbla sina investeringar i elnätet och anställa ytterligare minst 300 personer.

“**Vi förväntar oss ett kraftigt ökat behov av förnybar energi.**”

“Vi förväntar oss ett kraftigt ökat behov av förnybar energi,” säger Mike Karaschinsky, divisionschef vid TEAG. “Tyskland har gått från ett mycket centraliserat system baserat på kol- och kärnkraftverk belägna i närheten av platser med stor elförbrukning, till ett mycket decentraliserat system där produktionen sker när väderförhållandena är som bäst. Utmaningen är att förstå var framtidens flöden kommer att finnas och vilka elledningar som kommer att användas mest.”

Intelligent nätverk

Som en del av investeringsprogrammet kommer nya elkablar och luftledningarna för alla spänningar att installeras, medan andra kommer att bytas ut. Transformatorstationer kommer också att behöva byggas och det kommer att krävas moderna nätverkskomponenter för automatiserad och digital inmatning. Investeringarna är nödvändiga för att uppgradera nätet och kunna ansluta fler decentraliserade producenter och användare av sol- och vindkraft, bland annat konsumenter som vill ansluta solpaneler, värmepumpar och väggdösar för att dra nytta av den digitala omställningen.

“I och med den ökade elektromobiliteten, med bilbatterier och laddningssystem som kan sända data till nätet, behöver vi investera i ett mycket intelligentera nätverk,” avslutar Mike Karaschinsky.

GIGANTISK SATSNING PÅ BATTERIER

Det nystartade franska företaget Verkor bygger en gigafabrik i Dunkerque för masstillverkning av battericeller till 300 000 elbilar varje år

Benoît Lemaignan grundade tillsammans med fem kollegor det franska batteriföretaget Verkor i juli 2020. Det nystartade företags namn är en blinkning till bergsmassivet Vercors varifrån man har utsikt över Benoît Lemaignans födelsestad Grenoble. Tillväxten har varit lika brant som dalarna har varit djupa.

Efter att ha fått in inledande 250 miljoner euro till sitt innovationscenter i Grenoble kunde Verkor snabbt ta in ytterligare medel, bland annat 650 miljoner euro i statsbidrag inom den franska 2030-planen, som ska bidra till att fransk industri kan hålla jämna steg med utvecklingen genom omfattande investeringar i innovativa tekniker och i den gröna omställningen. Bidragen innefattade 60 miljoner euro från regionen Hauts-de-France och 30 miljoner euro från Dunkerque.

I april 2024 godkände Europeiska investeringsbanken 270 miljoner euro i direktlån till Verkor, för att bidra till uppförandet av företags gigafabrik i Dunkerque med stöd av InvestEU. Banken planerar även att underteckna förmedlade lån med deltagande affärsbanker som kan öka projektets totala finansiering till 400 miljoner euro.

Volatila marknader

Dessa investeringar är inte riskfria.

”Det är inte enkelt för nystartade företag som Verkor att dra in miljarder i egetkapital- och lånefinansiering på marknaden för elbilsbatterier,” säger Oliver Kueny, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken som arbetade med avtalet. ”Både efterfrågan på elbilar och råvarupriserna är mycket volatila och dessa megaprojekt ställs inför teknik-, marknads- och tillverkningsrisker som gör struktureringen av finansieringen till en svår fråga för sponsorer och långivare.”

Batterierna utgör mellan 30 och 50 procent av kostnaden för en elbil och dessa är fortfarande dyrare än jämförbara fossildrivna bilar. Biltillverkarna försöker sänka kostnaden så att elbilar som tillverkas i Europa kan bli konkurrenskraftiga jämfört med fossildrivna och Asientillverkade elbilar. ”Det är en mycket konkurrensutsatt sektor,” säger Jonas Wolff, chefsingenjör vid Europeiska investeringsbanken. ”Det finns en teknisk risk eftersom tillverkarna hela tiden flyttar fram gränserna för att få ut ännu lite mer av cellerna så att de kan sänka sina priser.”

Så kan gränserna flyttas fram

Katoden, som är en nyckelkomponent i ett litiumjonbatteri, består till exempel av en blandning av nickel, mangan och kobolt tillsammans med en del litium och andra metaller. ”Receptet för den här blandningen är företagets eget,” berättar Jonas Wolff.

Metallerna är dyra och priserna är mycket volatila, med komplicerade leveranskedjor och utvinnings- och tillverkningsprocesser. Tanken är att minska mängden dyra och volatila metaller i blandningen för att minska kostnaderna och öka prisstabiliteten. Man behöver också ta hänsyn till regler som ska följas i anslutning till leveranskedjorna, vilka ofta är belägna utanför Europeiska unionen. "Vi försöker ha en lokal produktion av material och sedan utvidga det till Europa och resten av världen," säger grundaren Benoît Lemaignan. "Vissa material kommer fortfarande att komma från Afrika, Sydamerika och Asien. Men normalt hämtar vi litium i Europa. Vi kommer att ha viss leverans av nickel från Europa och viss leverans av kobolt från Marocko. Vi utvecklar dessa värdekedjor tillsammans med Renault."

Gigafabriken placering nära hamnen i Dunkerque underlättar importen av råvaror och exporten av färdiga produkter till Renaults fabriker. Med sina fyra produktionslinjer förväntas gigafabriken tillverka battericeller för upp till 300 000 fordon varje år. Projektet beräknas också skapa mellan 1 500 och 2 000 arbetstillfällen i Dunkerque fram till 2030.

“ **Denna transaktion uppfyller alla krav. Det är ett innovativt europeiskt nystartat företag som underlättar den europeiska bilindustrins gröna omställning och bidrar till Europas globala konkurrenskraft i en nyckelsektor.** ”

KUPOL FÖR FÖRNYBAR ENERGI

Koldioxid orsakar klimatförändringar. Men ett italienskt företag har kommit på hur detta kan bli lösningen för att lagra förnybar energi – och samtidigt bekämpa den globala uppvärmningen

På centrala Sardinien skymtar en enorm ballong vid horisonten. Den är fylld med koldioxid, en av de huvudsakliga växthusgaserna som orsakar farliga klimatförändringar. Ändå kan själva gasen som driver på den globala uppvärmningen bli en viktig faktor i kampen mot klimatförändringarna. Det nystartade företaget Energy Dome är beläget i Milano och använder den enorma ballongen, också känd som kupolen, som en kritisk del i sitt koldioxidbatteri.

”Förnybar energi ligger för närvarande i täten när det gäller kraftproduktion, men det finns en hake – solen lyser inte alltid och det blåser inte alltid heller,” påpekar Energy Domes stabschef Paolo Cavallini. ”Samtidigt behöver vi förnybar el dygnet runt. Vi behöver därför kunna lagra energi under lång tid.”

Lagringen är den pusselbit som saknas inom revolutionen för förnybar energi. Energiproducenter måste kunna lagra energi som produceras av vind eller sol så att den kan användas under perioder med låg produktion. Innovatörer testat ett antal olika metoder. Energy Domes metod är en av de mest lovande. Företagets innovation kan lagra energi upp till tio timmar, till hälften av vad litiumjonbatterier kostar. ”Den här lagringstiden är central eftersom det innebär att förnybar energi kan ersätta fossila bränslen och utgöra upp till 90 procent av Europas energimix,” säger Paolo Cavallini.

Energy Domes demoanläggning, som är den första i sitt slag, har varit i drift i två år. En fullskalig anläggning som kan producera 200 MWh elektricitet i en enda urladdning – motsvarande 2 439 batterier med lång räckvidd till Teslas modell 3 – är under uppförande i kommunen Ottana på Sardinien.

”Långvarig energilagring är den felande länken för att förverkliga energiomställningen,” fortsätter Paolo Cavallini, ”och vi anser att vi med vår teknik kan leda utvecklingen.”

Från negativ till positiv

Dagtid använder koldioxidbatteriet överskottsenergi från det lokala nätet – som normalt drivs med solenergi – för att komprimera koldioxiden och göra den flytande och sedan lagra den i ståltankar. Man utnyttjar koldioxidens förmåga att omvandlas till flytande form under högt tryck och vid omgivande temperatur, till skillnad från luft. Vid komprimeringen bildas också värme som lagras i särskilda enheter för lagring av termisk energi. När elen behövs är processen den omvända. Den lagrade flytande koldioxiden hettas upp i lagringsenheterna och omvandlas åter till gas. Gasen förs sedan över till kupolen. Men innan den kommer dit driver den en turbin för att producera el.

”Hela processen är en sluten krets som ger tillbaka 75 procent av energin som ursprungligen användes under laddning,” säger Paolo Cavallini. ”Den kan hålla i 30 år utan att försämrats på något sätt, till skillnad från andra elektrokemiska tekniker som snabbt försämrats.”

Stöd till Europas gröna omställning

Europeiska unionen har en ambitiös plan för att ställa om till en koldioxidneutral ekonomi senast 2050, i syfte att bekämpa klimatförändringarna. För att nå målet behöver Europa ersätta minskad produktionskapacitet av fossila bränslen med utsläppsfria källor, särskilt förnybar energi såsom vind- och solenergi.

Energy Domes lagringslösning stöds med totalt 60 miljoner euro från Europeiska investeringsbanken och Breakthrough Energy Catalyst som grundades av Bill Gates. Den här typen av lösningar är avgörande för Europas klimatmål. "Det här är ett inspirerande exempel på en banbrytande teknik som vi behöver mer av i Europa och resten av världen," säger Alessandro Ronzoni, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken som arbetade med avtalet. "Finansieringen kommer att bidra till att uppföra anläggningen, utnyttjandet av tekniken och mobilisera privata medel."

Framtiden för långtidslagring

Energy Domes batterier är utmärkta för att balansera energiförsörjningen från förnybara energikällor och energibehov, men också för att tillhandahålla reservlagring i flera dagar så att nätet kan stabiliseras under perioder av dåligt väder som stör elproduktionen från solpaneler.

Till skillnad från andra batterier har koldioxidbatterier också ett överkomligt pris. De tillverkas av miljövänliga material och standardkomponenter. Det innebär att de kan producera el till ett lägre pris än litiumjonbatterier.

"Vår anläggning på Sardinien är den första fullskaliga modulen i sitt slag och vi kommer att kopiera den över hela världen," avslutar Paolo Cavallini. "Våra kupoler kan drivas i en rad olika storlekar och konfigurationer."

“ **Långvarig energilagring är den felande länken för att förverkliga energiomställningen.** ”

ÄNTLIGEN SÄKRA

I september 2024 drabbades sydvästra Polen av en förödande översvämning. Skyddsdammen Racibórz Dolny skyddade miljontals människor och visade hur viktiga översvämningsskydd är

Czesław Burek, borgmästare (wójt) i staden Lubomia, drömde om en framtid där invånarna i Nieboczowy kunde leva utan det ständiga hotet från översvämningar. Byn i sydvästra Polen drabbades svårt när floden Oder svämmade över 1997 – den värsta översvämningen i regionens historia. Bostäder förstördes, människor dog och samhället var förkrossat. Czesław Burek, vars titel innebär att han är ansvarig för en samling byar på landsbygden, lovade att förhindra att sådana tragedier skulle hända igen. Möjligheten kom när den polska regeringen beslutade att bygga den stora skyddsdammen Racibórz Dolny i Oderdalen, i närheten av byn. Men för att projektet skulle kunna genomföras ställdes de boende inför ett betydande hinder: de behövde flytta. Med vattendrag överallt runt oss uppstår plötsliga översvämningar så snart extremväder slår till,” säger Czesław Burek. ”Om vi hade stannat kvar hade det inneburit slutet för vår by.”

Samhället inrättade därför Nowe Nieboczowy. Detta ”Nya Nieboczowy” byggdes bara några kilometer från den ursprungliga byn. Det var ett svårt beslut, men när en katastrofal översvämning drabbade sydvästra Polen i september 2024 var det värt det. Byn klarade sig oskadd undan översvämningarna, tack vare den nya stora skyddsdammen. Utöver att skydda Nowe Nieboczowy minskade dammen påverkan från översvämningarna för mer än 2,5 miljoner invånare i tre provinser: Schlesien, Nedre Schlesien och Opole. ”Vi fick vänta i nästan 19 år och ställdes inför många utmaningar, men till slut hittade vi ett sätt att skydda vårt samhälle och bevara vårt kulturarv,” säger Czesław Burek.

Ett första riktigt test

Jaspers, ett partnerskap som finansieras av Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsbanken, bistod med förberedelserna för skyddsdammen Racibórz Dolny och andra projekt för att skydda mot översvämningar utmed floderna Oder och Nysa. ”Skyddsdammen fungerar som en gigantisk buffert som stoppar översvämningssvatten från Oder och Nysa,” berättar Łukasz Wyra, senior vatteningenjör vid Europeiska investeringsbanken som arbetade med projektet. ”Det är ett avgörande inslag i skyddssystemet mot översvämningar från Oder.”

I september 2024 ställdes skyddsdammen inför ett utmanande test. Regionen drabbades av sin största registrerade översvämning, som till och med var värre än översvämningarna 1997 som orsakade enorm skada och påverkade 600 000 personer i Wrocław. Stormen Boris åstadkom fem gånger så mycket regn som genomsnittet för september på bara fyra dagar, vilket orsakade enorma skador i södra Polen. Skyddsdammen var så effektiv att den fick tusentals tacksamma recensioner på Google Maps för de uppoffringar som invånarna i byarna som flyttades hade gjort för att den skulle kunna byggas. ”Det räddade staden Racibórz varifrån min mor och hennes föräldrar kommer,” skriver en av dem. ”Jag vill tacka de tidigare invånarna i Ligota Tworkowska och Nieboczowy, och de 240 familjer som var tvungna att flytta.”

Översvämningsskydd över hela Polen

Översvämningarna nyligen visar hur viktiga projekt för riskhantering av översvämningar är, liksom den polska regeringens framsynthet med att inleda ambitiösa projekt med översvämningsskydd i sårbara områden i hela landet, bland annat Kłodzkodalen, Sandomierz, Słubice, Żuławy och Węzeł Oświęcimski.

"Tack vare EU-stödet har vi genomfört 119 projekt med inriktning på klimatanpassning, bland annat investeringar för att förbättra säkerhet mot översvämningar, möjligheter att hålla kvar vatten och framtagning av prognoser om hot samt skyddssystem i Polen," säger Jarosław Orliński, direktör vid ministeriet för utvecklingsfonder och regional utveckling. "Om dessa investeringar inte hade genomförts skulle omfattningen av förstörelsen varit enorm, betydligt värre än vad den blev."

En växande företeelse

Översvämningar är några av de mest destruktiva naturkatastrofer som förekommer och klimatförändringarna gör att de händer oftare och blir allvarigare. Forskare förutspår att fyra dagars skyfall kommer att bli minst dubbelt så vanligt och 7 procent intensivare. Om den globala temperaturen ökar med 2° C skulle dessa stormar kunna inträffa cirka 50 procent oftare.

"Vi behöver fler projekt som dessa, och befintlig infrastruktur måste utvidgas och förbättras eftersom vi förlorar säkerhetsmarginaler," säger Eckart Tronnier, som ansvarade för Jaspers rådgivningsteam. "Många gånger finns infrastruktur för översvämningsskydd bara där, utan att egentligen användas. Det är först när en katastrof inträffar som vi ser hur viktiga de faktiskt är för att rädda liv och förhindra omfattande skador."

Inom ett nytt uppdrag stöder det tekniska rådgivningsteamet de polska myndigheterna i att identifiera och prioritera nya projekt för riskhantering av översvämningar.

Projekt för att skydda mot översvämningar kan också blåsa nytt liv i städer.

"Restauranger och butiker växte successivt fram i Wrocław, och flodbankerna omvandlades till grönytor med cykelvägar," tillägger Eckart Tronnier. "På så sätt blev vatten en tillgång för staden ännu en gång."

14,4
md €

Finlands Swappie
förlänger
smarttelefonernas
livslängd och minskar
koldioxidutsläppen.

2

DIGITALISERING OCH TEKNISK INNOVATION

“

Vårt stöd till genombrotts tekniker som artificiell intelligens spelar en viktig roll för att påskynda vetenskapliga upptäckter, öka produktiviteten och konkurrenskraften och omvandla affärsmodeller. Det påskyndar också energiomställningen och förbättrar vår säkerhet och vårt försvar, exempelvis, genom tekniker för cybersäkerhet. ”

Antonello Locci, avdelningschef för innovativ digital teknik och tillverkningsindustri, EIB:s direktorat för projekt

“

Vart och ett av dessa företag flyttar fram teknikens gränser men de stärker också Europas framtida oberoende inom kritiska sektorer. ”

Yu Zhang, avdelningschef för djup teknik, digitalisering och biovetenskap, EIB:s direktorat för finansiering

“

Vår stora satsning på att finansiera innovation och digitalisering stöder Europas ansträngningar för att öka sin konkurrenskraft. Vår finansiering av starka vetenskapliga och tekniska grunder, av snabb tillgång till information och digitala tjänster, ökar Europas innovationskapacitet – och i slutändan sysselsättningen i Europa. ”

Christine Garburg, avdelningschef för företag i Östersjöområdet och Nordeuropa, EIB:s direktorat för finansiering

“

Innovativa medicintekniska bolag i ett tidigt stadium är djupt engagerade i europeisk forsknings- och utvecklingsverksamhet som ger positiva kunskapsresultat. Den här typen av investeringar bidrar till att lösa otillfredsställda medicinska behov som har stor socioekonomisk påverkan, bland annat betydande hälsovinster. ”

Dana Burduja, avdelningschef för biovetenskap och hälsa, EIB:s direktorat för projekt

SLIPP MASKEN

Nyxoahs innovation är en minimal behandling av obstruktiv sömnapné, världens vanligaste sömnproblem

Medicinteknikföretaget Nyxoah identifierade obstruktiv sömnapné som en viktig marknad på grund av patienternas stora behov och att det fanns begränsade möjligheter till behandling. Det fick det belgiska företaget att utveckla en ny anordning som behandlar sömnproblemet. "Ett av våra huvudsakliga incitament var det stora antalet patienter som slutade med behandling i form av luftvägstryck, som är den vanligaste förstahandsbehandlingen av obstruktiv sömnapné," berättar Olivier Taelman, Nyxoahs vd. "Det här tydliga ouppfyllda behovet av en patientcentrerad lösning gjorde att vi skapade en minimalt invasiv anordning för neurostimulering."

Nyxoahs innovativa design av anordningen Genio kan innebära en viktig utveckling för de uppskattningsvis 14 procent män och 7 procent kvinnor som lider av medelsvår till svår sömnapné.

Standardbehandlingen med maskiner med "kontinuerligt positivt luftvägstryck" kräver att man har på sig en obekväm mask hela natten. Många patienter klarar inte av behandlingen eftersom de tycker det är obekvämt eller stör sömnen. Hälften av användarna slutar med behandlingen inom några år.

Europeiska investeringsbanken insåg Genios potential och investerade 37,5 miljoner euro i juli 2024 för stöd till ytterligare forskning och utveckling och för att skala upp produktionen.

"Vår neurostimulerande teknik som är utformad för att förbättra komfort och efterlevnad kommer att ge patienterna bättre livskvalitet tack vare en effektiv, patientvänlig lösning som uppfyller ett väsentligt otillfredsställt medicinskt behov," säger Olivier Taelman.

Minimalt invasiv

Obstruktiv sömnapné innebär att en person har korta, upprepade andningsuppehåll på grund av att luftstrupen täpps till. Det beror ofta på att mjukdelar i halsen har sjunkit ihop. Kliniska studier har visat att dödligheten för ickebehandlade patienter som lider av obstruktiv sömnapné ökar väsentligt över tid. Om tillståndet inte behandlas kan det fördubbla risken för att personen drabbas av stroke, och femfaldiga risken för att de avlider av hjärt- och kärlsjukdomar. Obehandlad sömnapné kan också orsaka sömnhet dagtid och dålig koncentration och ökar risken för högt blodtryck och diabetes typ 2.

Genioanordningen implanteras under hakan, cirka 2 cm djupt, under ett kort polikliniskt ingrepp. Den drivs utan externt batteri eller synliga delar vilket gör den bekväm och diskret att använda. Tungans viktigaste muskel heter genioglossus och dess nerv heter hypoglossus. Genio stimulerar nerven på både höger och vänster sida, precis under hakan, vilket gör att den bakre delen av tungan dras samman och försiktigt framåt. Genom att stimulera den här nerven hindrar anordningen tungan från att åka bakåt i halsen och luftvägarna förblir öppna hela natten.

TEKNIK UTAN UTGÅNGSDATUM

Det finska företaget Swappie är nyskapande inom renovering av smarttelefoner för att minska koldioxidutsläpp, minimera e-avfall och bevara viktiga råmaterial

Européerna köpte 130 miljoner nya smarttelefoner 2023. Tillverkningen av varje telefon gav upphov till 80 kg koldioxidutsläpp. Renoverade smarttelefoner har 78 procent lägre koldioxidavtryck än nya, men endast 25 procent av begagnade telefoner i Europa säljs vidare. Det innebär att närmare 98 miljoner smarttelefoner inte renoveras – och man missar en väsentlig möjlighet att minska koldioxidutsläppen. Det finska företaget Swappie renoverar smarttelefoner och säljer dem vidare för att hjälpa kunderna att minska sitt koldioxidavtryck och bli en del av den cirkulära ekonomin.

Det hela började när Sami Marttinen blev lurad.

”Jag köpte en begagnad telefon på nätet,” minns han, ”men den kom aldrig.” Efter att ha insett att den här typen av bedrägeri var vanlig såg Sami Marttinen och hans parter en affärsmöjlighet. ”Min inre entreprenör vaknade nästa dag. Vi gjorde lite efterforskningar och det var så Swappie föddes.”

I dag är bolaget som Sami Marttinen grundade störst i Europa på att renovera iPhone, och har över 2 miljoner kunder i 13 länder. ”Om människor litar på marknaden blir de mer benägna att köpa cirkulära produkter,” säger han. ”Genom att bara förlänga en smarttelefons livslängd med ett år minskar dess koldioxidutsläpp med en tredjedel under livslängden.”

Bevara råmaterial

Europeiska unionen producerar 5 miljoner ton e-avfall varje år. Smarttelefoner spelar en avgörande roll här eftersom de innehåller kritiska råmaterial som kobolt och litium. Om endast 50 procent av de smarttelefoner som såldes under 2023 renoverades eller återvanns skulle Europa kunna spara eller återvinna 1 365 ton kobolt och 195 ton litium – mer än hälften av de 380 ton som extraherades av Europas största producent Portugal det året.

Det är anledningen till att Europeiska investeringsbanken stödde företaget med ett riskkapitallån på 17 miljoner euro, med stöd av InvestEU-programmet. ”Swappies arbete passar väl in i vår satsning på en cirkulär ekonomi och hållbar innovation,” säger Iwona Biernat, lånehandläggare som arbetade med projektet.

Lånet kommer att stödja företagets forskning och utveckling samt robotteknik, och ska bidra till att göra iPhonereparationer snabbare och mer tillförlitliga. Men för att renoveringssektorn ska kunna växa krävs ytterligare något. Enligt Eurostat är det färre än en tredjedel av alla européer som säljer eller återvinner sina gamla telefoner och närmare hälften av dem behåller dem hemma. ”Vi måste få människorna att sälja sina gamla smarttelefoner,” säger Sami Marttinen.

BOKA EN FJÄRRSTYRD BIL

Det tyska nystartade företaget Vay introducerar innovativ bildelning med fjärrstyrda elbilar

När Thomas von der Ohe byggde självkörande pendlarbussar i Silicon Valley 2017 trodde alla att förarlösa fordon skulle vara allmänt tillgängliga inom tre år. "Det här treårsfönstret flyttades framåt varje år, med ett år i taget," säger Thomas von der Ohe, den tyska medgrundaren och vd för Vay, ett nystartat företag inom förarlös mobilitet. Men sedan fick han en idé. I stället för att vänta på att självstyrande fordon skulle bli fulländade, varför inte införa ren och effektiv bildelning med hjälp av fordon som fjärrkörs? Han lämnade sitt jobb, flyttade tillbaka till Europa och slog sig ihop med två andra europeiska ingenjörer, Fabrizio Scelsi och Bogdan Djukic. Tillsammans grundade de Vay i Berlin.

Så här fungerar Vays teknik: En användare kan beställa en bil via företagets app och en utbildad fjärrbilsförare fjärrstyr fordonet till kunden. När bilen kommer tar användaren manuell kontroll över bilen och kör den som ett vanligt fordon. Efter avslutad körning avslutar användaren hyrningen i appen och stiger ur bilen och fjärrbilsföraren parkerar eller kör bilen till nästa kund. Fjärrbilsförarna har tillgång till immersiv teknik för sin körning. Kerasensorer visar vad som finns runt bilen och överför bilderna till fjärrkörningsstationens skärmar. Vägtrafikeljud, såsom uttryckningsfordon och andra varningssignaler, överförs via mikrofon till fjärrbilsförarens hörlurar. "Vi tror på en framtid där människor och datorer samarbetar," säger Thomas von der Ohe. "Vår strategi är att gradvis införa självstyrande körning, i stället för att gå direkt från 100 procent människa till 0 procent människa och 100 procent dator."

Vay i Las Vegas

I januari 2024 lanserade Vay sin första kommersiella tjänst i Las Vegas, där reglerna för förarlösa fordon för närvarande är mindre stränga än i Europa. Företaget planerar att skala upp tjänsten i Las Vegas och införa den runtom i Europa. Vay blev det första och enda företaget i Europa som körde på allmänna gator utan en säkerhetsförare när de fick tillstånd från Hamburg att använda en förarlös bil i staden 2023. I juni 2024 meddelade Vay att man skulle samarbeta med Poppy, ett bildelningsföretag i Belgien, för att införa fjärrkörning där. I september 2024 undertecknade Europeiska investeringsbanken en investering på 34 miljoner euro i form av ett riskkapitallån, som stöds av InvestEU, för att hjälpa Vay att påskynda utvecklingen av tjänsten och tekniken. "Europeiska investeringsbanken hjälpte oss genom att erbjuda bra finansieringsvillkor som gör att vi kan ta vår teknik till nästa steg," avslutar Thomas von der Ohe. "Det hjälper oss att föra ut vår teknik på flera marknader, framför allt i Europa."

“ Vi tror på en framtid där människor och datorer samarbetar. ”

EN ELEKTRIFIERAD FRAMTID

Tre italienska ingenjörer förvandlar ett familjeföretag för att utveckla magnettrådar som minskar koldioxidutsläppen och förbättrar elmotorers prestanda

Efter att ha arbetat för stora företag slog sig tre italienska ingenjörer – Filippo Veglia, Francesco Taiariol och Piero Degasperì – ihop för att uppfinna en slags beläggningsteknik för lindningstråd som gör det möjligt att tillverka hållbar, lösningsmedelsfri magnettråd med hög prestanda och de grundade företaget Tau Group för att tillverka magnettråderna. "Vi hade en stark önskan att skapa något meningsfullt," berättar Francesco Taiariol, Tau Groups vd. Det är ett stort framsteg för motorer i elfordon och gör dem så kompakta och effektiva som möjligt. Det i sin tur möjliggör och påskyndar omställningen till elektrifiering och lägre koldioxidutsläpp.

"De här killarnas lösning är innovativ, de riktar in sig på ett växande behov på marknaden och på det faktum att nuvarande tillverkare saknar bra lösningar," säger Alberto Casorati, Europeiska investeringsbankens lånehandläggare som arbetade med bankens lån på 20 miljoner euro till Tau Group, vilket undertecknades i november 2024. "Tau Group har hittat den här växande svaga punkten för kunderna." Med stöd av InvestEU-programmet kommer finansieringen att hjälpa Tau Group att utöka tillverkningen av magnettråd från 2 000 ton till hela 12 000 ton per år.

Kärnan i elektrifiering

Magnettråd är en elektrisk tråd med ett tunt isoleringsskikt. Den överför el som konverteras till magnetisk eller mekanisk energi i motorer, generatorer och transformatorer. De material som används i magnettrådar har inte förändrats mycket de senaste 60 åren, trots att elektriska maskiner förändras snabbt. "Det här har blivit ett problem eftersom de här magnettrådarna börjar sluta fungera vid 800 volt, vilket är avgörande för många tillämpningar i elmotorer," förklarar Francesco Taiariol.

Tau Groups DryCycleteknik lägger ett lack på magnettrådarna med starka, flexibla teknopolymorer som har bättre kemiskt motstånd, elektrisk isolering och värmestabilitet. Det gör att biltillverkare och designers av elmotorer kan spränga 800-voltsgränsen och potentiellt nå 1 000 volt.

Fritt från lösningsmedel samt mindre energi och koldioxidutsläpp

Traditionell polymerbeläggning för magnettrådar appliceras normalt som flytande lösningsmedelsbaserat lack. Lösningsmedlen avdunstar under produktionen och släpper ut skadliga partiklar. De behöver också brännas vilket orsakar utsläpp av miljontals ton koldioxid från magnettrådsproduktion över hela världen. DryCycles innovativa metod innebär att lösningsmedel och tillsatser kan undvikas. Man applicerar ett enda mycket tunt lager av polymerer, vilket underlättar produktion, minskar kostnader och förbättrar resultatet. Den lösningsmedelsfria processen använder cirka 80 procent mindre energi än lösningsmedelsbaserade metoder. "Tau handlar helt enkelt om att använda energi på ett effektivt sätt," säger Francesco Taiariol.

STRÅLANDE MOTORCYKELUTVECKLING

Stark Future vill revolutionera motorcykelindustrin med sina elektriska motocrosscyklar och främja innovation, hållbarhet och den lokala ekonomin i Spanien

Anton Wass upptäckte sin passion för motorcyklar när han som liten pojke såg sin granne köra motocrosscykel i hemstaden i närheten av Stockholm. När han var 16 år hade han grundat en e-handelsverksamhet tillsammans med en kompanjon. De inriktade sig på reservdelar till motorcyklar och blev en global ledare. Trots sina framgångar drömde Anton Wass fortfarande om att uppfinna en banbrytande motorcykel. "Under många år fortsatte jag att drömma om att det skulle bli möjligt att bygga elmotorcyklar som är bättre än de bästa motorcyklarna som drivs med bensin," berättar han.

Därför startade han Stark Future 2019. Företaget ligger i Barcelona och har som mål att förvandla motorcykelbranschen med sina elektriska motocrosscyklar. 2021 lanserades Stark VARG, världens med kraftfulla motocrosscykel. "Det var som en bomb inom motorcykelbranschen," säger Anton Wass. "Jag skulle säga att det var historiens mest lyckade lansering av något motorcykelföretag."

Företaget vill fortsätta att innovera och planerar att göra sina motorcyklar ännu mer sofistikerade. Europeiska investeringsbanken stöder därför företaget med en kreditfacilitet på 40 miljoner euro som undertecknades i september 2024.

Saknar koppling

Stark Futures elektriska batteri för motocrosscyklar på 6,5 kWh ger tillsammans med en specialbyggd motor med kolfiberhölje upp till 80 hästkrafter, vilket är 30 procent mer än motsvarande bensindrivna motocrosscykel på 450 cc. Det här ger upp till sex timmars teknisk bankörning eller tillräckligt med energi för att genomföra en hel motocrosstävling, med bara två timmars laddning.

Europeiska investeringsbankens finansiering kommer att stödja företagets satsning på att utveckla nya plattformar för e-motorcyklar och bidra till att utöka tillverkningskapaciteten. Finansieringen tillhandahålls inom InvestEU, Europeiska unionens flaggskeppsprogram för att mobilisera över 372 miljarder euro i ytterligare investeringar från den offentliga och privata sektorn i syfte att stödja EU:s policymål fram till 2027.

"Att stödja nystartade företag är avgörande för att främja en konkurrenskraftig marknad och behålla kunskap inom Europeiska unionen," säger Joanna Lisboa Tiago, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken som arbetat med avtalet. "Utan finansiellt stöd krymper marknaden för riskkapital, aktörerna blir färre och riskaptiten minskar. Vår ambition är att fylla ut den luckan."

“ Stöd till nystartade företag är avgörande för att främja en konkurrensutsatt marknad och behålla kunskapen inom EU. ”

EN GRÖN LÖSNING FÖR STÅL

Vi kan inte sluta tillverka stål, men ett österrikiskt företag bekämpar koldioxidutsläppen genom att plöja ned stora pengar i grön energi och högteknologisk forskning

Stålintustrin orsakar cirka 7 procent av de globala koldioxidutsläppen. Europeiska investeringsbanken, som är Europas största investerare på klimatområdet, kan endast stödja stålinvesteringar som är hållbara och innovativa. Ett avtal som uppfyllde kraven för stöd under 2024 är ett lån på 300 miljoner euro som godkändes i juni för att hjälpa det stora österrikiska stålföretaget Voestalpine att forska inom innovativa stålprodukter och hållbar tillverkning.

Voestalpine är en av Europas största stålproducenter och kommer att använda pengarna under fyra år för att forska om och utveckla processer som använder mindre energi och färre råvaror samt förlänger livet på stålprodukter.

Konsten att ligga steget före inom stål

"Mer forskning kan hjälpa miljön, men det är också så som Voestalpine i första hand kan konkurrera globalt på stålmarknaden," säger Gerald Mayer, företagets finansdirektör. "Vi står inför en extremt svår ekonomisk miljö, särskilt för europeiska stålföretag," påpekar han. "Som tur är så är våra innovativa stålprodukter mycket efterfrågade inom de mest krävande sektorerna."

Voestalpines senaste projekt inom hållbart stål heter greentec. Det ska minska utsläppen med upp till 30 procent från och med 2027, jämfört med 2019 års nivåer, genom att delvis ersätta koldioxidintensiva masugnar med elektriska ljusbågsugnar.

Det finns tillfällen när Europeiska investeringsbanken kan utöka sitt stöd till stålindustrin utöver forskning. Banken undertecknade ett avtal om 314 miljoner euro i lån i början av 2024 för en ny H2 Green Steel-produktionsanläggning i Boden, som ska tillverka stål från järnmalm med vätgas och därför kommer att släppa ut 95 procent mindre koldioxid.

Hjälp till de hårdast drabbade regionerna

Tack vare innovation och investeringar är Europeiska unionen världens näst största stålproducent, efter Kina. Produktionen uppgår till närmare 180 miljoner ton per år, eller 11 procent av den globala produktionen, jämfört med Kinas cirka 1 miljard ton.

Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsbanken samarbetar för att stödja forskning och innovation för renare stål. Investeringsprogram som Horisont Europa har finansierat flera miljarder euro i forskning för att minska utsläppen inom stål- och cementindustrin samt andra koldioxidintensiva sektorer. Fonden för rättvis omställning hjälper regioner och länder som är starkt beroende av stålproduktion, kolbrytning och cementproduktion att ställa om till mer hållbara samhällen och ekonomier.

EN INNOVATIONSVÅG

Ett initiativ från Europeiska investeringsbanken stärker innovation inom den blå ekonomin, främjar hållbar tillväxt för haven och framsteg inom marina tekniker och resurser

Rene Hansen arbetade över 20 år inom alltifrån snowboarding till förnybar energi och hjälpte företag över hela världen att växa och innovera. Efter sina globala uppdrag längtade han efter att slå sig ned närmare sitt födelseland Norge. Möjligheten kom när Konrad Bergström kontaktade honom med en vision – att tillverka elektriska båtar. "Jag insåg att jag ville fokusera mina ansträngningar på ett företag som verkligen värderade hållbarhet," säger Rene Hansen. "Det kändes som den perfekta möjligheten att förena mitt arbete med mina värderingar och verkligen kunna påverka."

Företaget som Konrad Bergström grundade är beläget i Sverige och syftar till att revolutionera båtindustrin genom att hitta sätt att göra båtar miljövänligare. X Shore kombinerar glas- och kolfiber för att optimera vikt, prestanda och miljöpåverkan. Resultatet är fyra gånger lägre koldioxidutsläpp än från en traditionell bensindriven båt. "Båtliv ska vara ett med naturen," tycker Rene Hansen.

Det är anledningen till att X Shore är ett av de företag som valts ut för 20 EU Blue Champions Programme, ett initiativ från Europeiska investeringsbanken och Europeiska kommissionen som erbjuder kostnadsfri rådgivning och stöd till de företag som har bästa blå teknik och lösningar som tar itu med utmaningarna inom den blå ekonomin. Det ska öka deras konkurrenskraft och förbereda dem för potentiell finansiering från investerare och från Europeiska investeringsbanken. Blue Champions lanserades i maj 2024 och de utvalda företagen är belägna över hela Europa och arbetar med allt från undervattensrobotik, miljövänligare lösningar för sjöfart och bioraffinaderier till satellitdatatillämpningar och vindenergi. Att få delta i programmet innebär ett erkännande av dessa företag som pionjärer som driver sektorn mot en grönare framtid. Initiativet syftar till att främja en hållbar blå ekonomi och framhålla behovet av åtgärder för att skydda och återupprätta haven för framtida generationer.

En unik metod

"Vi såg ett behov av marknadsstöd för att utveckla blå teknik i Europa," säger Paulina Brzezicka, finansiell rådgivare vid Europeiska investeringsbanken som inrättade Blue Champions tillsammans med huvudrådgivaren Antonella Calvia-Götz. "Vi insåg att vi behövde göra något utöver vår traditionella metod, något som vi aldrig hade gjort förut."

Den nya metoden tillämpar en öppen förslagsinfordran för att identifiera blå teknik som kan åtnjuta kostnadsfri rådgivning, som förbättrar företagens affärsplaner och förbereder dem för potentiell finansiering från Europeiska investeringsbankens instrument för riskkapitallån eller från andra investerare. De sökande måste vara expanderande företag med en trovärdig investeringsstrategi för tillväxt på minst 15 miljoner euro under fem år, varav hälften redan ska ha finansierats av investerare. De måste vara tillräckligt mogna – eller nära att bli det – för att komma ifråga för potentiell finansiering från Europeiska investeringsbanken.

ETT LÄTT SPRÅNG

Ett polskt företag vill öka europeisk innovation för utrustning som underlättar vardagen genom att utveckla sin fotonteknik och sina infraröda detektorer

På 1970-talet började professor Józef Piotrowski att leta efter det bästa materialet för sensorers tillämpningar. Vid Warszawas tekniska militärhögskola gjorde han ett vetenskapligt genombrott som skulle bidra till att förvandla den infraröda tekniken. Józef Piotrowski och hans team utvecklade detektorer som inte längre kräver kylning med flytande kväve. Den här innovationen banade väg för grundandet av VIGO Photonics 1987, ett företag som sedan dess har varit inriktat på att tillverka instrument för fotonik (ljusvågsteknik) och mikroelektronik.

VIGO Photonics leds nu av Józefs son Adam Piotrowski och företaget vill fortsätta traditionen av innovation med ett nytt initiativ som kallas HyperPic. Målsättningen med projektet är att integrera laser och fotonikdetektorer i ett enda litet chipp, vilket på ett avgörande sätt förändrar hur vi interagerar med utrustning som underlättar vardagen. "Tänk dig en smart klocka som inte bara registrerar dina steg utan även kontrollerar dina blodsockernivåer i realtid, eller ett kylskåp som larmar när din mat är på väg att bli förstörd," säger Filip Costa, som är VIGO:s finansdirektör. "Detta är bara några av de tillämpningar som HyperPic kommer att ha inom konsumentelektronik, miljöskydd, medicin och mycket mer."

Europeiska investeringsbanken stöder VIGO Photonics med 21 miljoner euro i riskkapitallån, som undertecknades i september 2024, för att säkerställa att Europa håller sig i framkant inom fotonikinnovation.

Att upptäcka det osynliga

VIGO Photonics är specialiserade på infraröda detektorer, kompletta infraröda detektionsmoduler och epitaxiella skikt – produkter som är utformade för att fånga och bearbeta infraröda signaler. Företaget försöker nu integrera dessa komponenter i ett fingertoppsstort chipp, känt som en fotonisk integrerad krets. Dessa kretsar utgör nästa stora framsteg inom sektorn, och har betydande tillämpningar för utrustning som underlättar vardagen och för hushållen. Tack vare deras kompakta storlek kan komplicerade tester utföras enkelt och praktiskt vilket gör att inget komplett laboratorium krävs.

EU-finansieringen kommer att hjälpa VIGO Photonics att förbättra sina detektorers och modulers prestanda och påskynda forskning och utveckling för nya detektorer.

"Det finns ett gap på den centraleuropeiska marknaden för finansiering av mycket innovativa, riskfyllda men disruptiva tekniker som kan revolutionera hela branscher och påverka den globala ekonomin på lång sikt," säger Philippe Hoett, senior lånehandläggare för riskkapitallån vid Europeiska investeringsbanken som ledde finansieringen för VIGO Photonics.

JUSTERBARA ANTIKROPPAR

Det franska företags behandling med polyklonala antikroppar kan stoppa en bioattack eller nästa pandemi direkt genom att hålla jämna steg med muterande virus

På många sätt är Fabentech en produkt av pesten. Den franska tillverkaren av behandling för dödliga virus och biotoxiner började med två ökända sjukdomsutbrott: Ebola och aviär influensa, känd som "hönspest". Bertrand Lépine grundade företaget 2009 med tanken att finjustera teknik licensierad från Sanofi Pasteur, där han tidigare arbetade, för att skapa behandlingar med polyklonala antikroppar som skulle neutralisera dödliga virus och toxiner bättre än befintliga tekniker, som monoklonala behandlingar. Sanofi Pasteur hade redan utvecklat behandlingar med polyklonala antikroppar som hindrade orm- och skorpiongift från att tränga in i mänskliga celler. Bertrand Lépine tänkte att samma metod kunde användas för dödliga sjukdomar.

2012 genomförde företaget kliniska försök för behandling av aviär influensa, och 2015 samarbetade man med Världshälsoorganisationen och Europeiska läkemedelsmyndigheten kring behandling av Ebola. Under 2017 samarbetade företaget med den franska armén för att utveckla ett motgift för ett mycket dödligt biotoxin från växter. Samtliga behandlingar var lovande men ingen av dem fann någon stor marknad. Före pandemin engagerade sig Europa inte aktivt för att hantera potentiella hot från bioattacker eller nya former av infektionssjukdomar. Det skilde sig från USA som efter 11 september-attackerna finansierade nystartade företag inom bioteknik som tog fram behandlingar. "Det fanns helt enkelt ingen kultur av att förbereda sig för biologiska hot i Europa," säger Sébastien Iva, som är vd för Fabentech.

Sedan slog covid-19 till.

"Det var ett paradigmskifte eftersom alla enskilda EU-länder tillsammans med EU:s institutioner började förbereda sig för den här typen av hot," berättar Sébastien Iva som kom till Fabentech 2020, precis när pandemin bröt ut. "Man började avsätta budgetar för det."

Förberedelse för biologiska hot

En av dessa budgetar är Hera Invest, som är finansiering från Europeiska kommissionens nya myndighet för beredskap och insatser vid hälsokriser (Hera). Europeiska kommissionen inrättade Hera 2021. En del av myndighetens uppdrag är att stödja europeiska företag och forskning inom antimikrobiell resistens, bioförsvar och beredskap inför pandemier.

Europeiska investeringsbanken undertecknade ett avtal om 20 miljoner euro i form av ett riskkapitallån till Fabentech i oktober 2024. Det är den första investeringen som görs inom Hera. Fabentech kommer att använda pengarna för att ytterligare utveckla sina FabShield-behandlingar med polyklona antikroppar, som växte fram ur den ursprungliga Sanofi Pasteur-tekniken, och för att öka produktionen av terapier för att behandla en rad patogener som Nipah-virus och Sarbecovirus, familjen av virus bakom covid-19, tillsammans med växtbaserade toxiner. "Hera är verkligen en orubblig allierad som kommer att hjälpa oss alla att förbereda oss för framtida biologiska hot, vare sig det gäller en avsiktlig bioterrorattack eller naturligt förekommande epidemier och pandemier," framhåller Sébastien Iva.

Fabentech leder e-Fabric-konsortiet av europeiska universitet och företag som arbetar med behandlingar av Sarbecovirus, som Världshälsoorganisationen anser har en hög risk för att starta ytterligare en pandemi. SARS-CoV-2 – viruset bakom covid-19 – ingår i Sarbecovirusfamiljen. Konsortiet som arbetar med behandlingar som bygger på Fabentechs behandlingar med polyklona antikroppar fick 7,7 miljoner euro i bidrag från Europeiska kommissionens Horisont Europa-program i januari 2024.

”De var redan öronmärkta av Hera och av Europeiska kommissionen,” säger Henri-François Boedt, Europeiska investeringsbankens lånehandläggare som ansvarade för Fabentechinvesteringen. ”Och de bedriver forskning inom ett område där mycket forskning och betydande finansiering behövs.”

Den stora: covid-19

När Sébastien Iva kom till Fabentech i juli 2020 bad företagets styrelse honom att ändra företagets fokus till högprofilerade behandlingar för covid-19. Med stöd av EU-medel utvecklade Fabentech snabbt behandlingar med polyklonala antikroppar mot covid-19 och dess varianter, kallade FabenCOV, med stöd av EU-medel. Den blixtsnabba utvecklingen av covid-19-vacciner och virusmutationer undanröjde på sätt och vis behovet av behandlingen, även om den visade lovande resultat i att neutralisera kända covid-19-varianter.

Men det som omedelbart hade blivit tydligt för Europa var att man behövde identifiera andra dödliga virus som snabbt kunde omvandlas till pandemier, och att ta fram ett lager av potentiella behandlingar. Många av behandlingarna mot covid-19 använde mycket riktade monoklonala antikroppar som i princip binds till spikeproteinet på ytan av Sars-CoV-2-virus, och hindrar det från att komma in i cellerna. Vartefter viruset muterar blir emellertid många av dessa behandlingar verkningslösa.

Polyklonala antikroppsbehandlingar angriper ett virus eller toxin bredare. De identifierar och riktar in sig på olika receptorer, eller epitoper, som finns på en antigen. Antigener är normalt ett protein, en fett- eller nukleinsyra som finns på ett virus eller toxins yta. De polyklonala antikropparna binds till flera platser (epitoper) på en enda antigen. Genom att bindas till epitoperna neutraliserar antikropparna effektivt viruset eller toxinet genom att blockera dess förmåga att ta sig in i mänskliga celler och orsaka infektion eller sjukdom. ”De polyklonala behandlingarna fångar verkligen viruset från alla sidor och vinklar,” berättar Sébastien Iva. ”Om ett virus har muterat kommer monoklonala behandlingar inte längre att kunna fästa sig särskilt bra och då blir de inte lika effektiva. De polyklonala behandlingarna kommer fortfarande att kunna fästa på en del av antigenen och därför kunna neutralisera viruset eller toxinet.”

“Hera är verkligen en orubblig allierad som kommer att hjälpa oss alla att förbereda oss för framtida biologiska hot, vare sig det gäller en avsiktlig bioterrorattack eller naturligt förekommande epidemier och pandemier.”

1 md €

Den danska hamnen Esbjerg är redan viktig för havsbaserad vindkraft. Nu kommer den att ha en säkerhetsroll också.

3

SÄKERHET OCH FÖRSVAR

“

Vi spelar en mycket viktig roll i att förbättra Europas säkerhet och försvar genom att finansiera avgörande infrastruktur och stödja företag som driver innovation inom den här sektorn. Genom att investera i cybersäkerhet, tekniker för dubbla användningsområden och motståndskraftig infrastruktur stärker Europeiska investeringsbanken Europeiska unionens förmåga att hantera säkerhetsutmaningar och skydda sitt folk. Vår riktade finansiering hjälper europeisk industri att bemöta hot som förändras och stödja ett säkert och oberoende Europa. ”

Timo Kiiha, avdelningschef för offentliga sektorn – Österrike, Tyskland och nordiska länder, EIB:s direktorat för finansiering

ETT NYTT ESBJERG

Den danska hamnen ska betjäna militärfartyg och vindkraftsindustri till havs

Esbjergs hamn är endast 156 år gammal och därmed relativt ny jämfört med många andra i Danmark eller övriga Europa, som har varit aktiva i hundratals eller till och med tusentals år. Men under sin relativt korta existens på Danmarks västkust har Esbjerg genomgått ett antal reinkarnationer för att betjäna olika industrier – från kreatur på 1800-talet till fiske på 1920-talet och olja och gas till havs under 1960- och 1970-talet. När Europa nu möter nya utmaningar inom allt från utfasning av fossila bränslen till geopolitiska hot förändrar sig Esbjerg på nytt.

”Vi började se förändringen komma för några år sedan,” berättar hamndirektören Dennis Pedersen. Vindkraftverk i Nordsjön är centrala för Europas energiomställning, men vi behöver göra betydande infrastrukturinvesteringar för att omställningen ska kunna ske.”

”Efter att Ryssland invaderade Ukraina 2022 insåg vi att vi inte bara behövde oroa oss över utfasningen av fossila bränslen utan även över Europas säkerhet.”

Esbjerg spelar redan en viktig roll i den havsbaserade vindkraftsindustrin där danska företag som Vestas är branschledande. Hamnen som ingår i det transeuropeiska transportnätet med starka järnvägs- och vägförbindelser har faktiskt redan varit en avgörande tillgång för cirka 59 vindkraftsprojekt i Nordsjön.

Redo att bli större...

Men vindturbinerna till havs blir större och större. Och sedan ännu större.

Rondellerna utmed vägarna som leder till hamnen har redan anpassats för att extralånga fordon ska kunna passera. Bladen på nya turbiner i den blåsiga regionen är nu emellertid över 100 meter långa, vilket innebär att nya turbiner har en dubbelt så stor diameter och höjd som sina föregångare. Det gör dem högre än ”gurktornet” i London.

Att transportera och sätta samman sådana massiva strukturer kräver specialanläggningar och mycket utrymme. Hamnen i Esbjerg investerar därför i en ny 57 hektar stor terminal, en yta som är större än 106 fotbollsplaner.

... och djupare

För att bättre kunna uppfylla Europas säkerhets- och försvarsbehov har hamnen också gjort sin farled djupare.

Natofartyg har använt hamnen tidigare för att föra in pansarfordon som M1 Abrams stridsvagnar och M2 Bradley infanteristridsfordon från USA. I juni i år hanterade hamnen över 700 fordon från den amerikanska arméns 1:a pansarbrigads stridsteam och över 300 objekt från nationalgardets 81:a Strykerbrigad i den amerikanska armén under 2021.

Men hamnens farled är alltför grund för att transportfartyg ska kunna lägga till fullt lastade eller under lågvatten.

“ Den havsbaserade vindkraftsboomen kommer att pågå i flera decennier. ”

Investering med dubbla användningsområden

För hamnen i Esbjerg har det dubbla fokuset flera fördelar.

”Den havsbaserade vindkraftsboomen kommer att pågå i flera decennier,” tror Dennis Pedersen. ”Vår investeringsplan kommer inte enbart att hjälpa oss att konsolidera vår ställning inom sektorn och bidra till Europas energiomställning. Den kommer även att förbereda oss för det som händer efteråt genom att öppna upp nya ruttor till USA.”

Genom att stärka sin roll som transportknutpunkt för Nato får hamnen tillgång till betydande finansiering från Europeiska unionen och dess finansinstitut, Europeiska investeringsbanken. Det innefattar bidrag från fonden för ett sammanlänkat Europa och den danska staten samt ett lån på 115 miljoner euro från Europeiska investeringsbanken, som har avsatt 8 miljarder euro för att stödja Europeiska unionens strategiska europeiska säkerhetsinitiativ.

Investering för säkerhet och försvar

EU:s regeringar vill att Europeiska investeringsbanken ska öka sitt stöd till Europas säkerhet och försvar. Banken har därför gjort stödet till sektorn till en prioritet, anpassat sina lånekriterier och interna förfaranden men också avsatt mer medel. Under 2024 lanserade banken en enda kontaktpunkt för säkerhets- och försvarsprojekt för att underlätta för företag att få tillgång till finansiering och rådgivningstjänster.

”Det här är ett tydligt exempel på dubbla användningsområden,” säger Txema Urrutia Aldama, specialist inom transportsektorn vid Europeiska investeringsbanken. ”Det är sannolikt det första stora infrastrukturprojektet med dubbla användningsområden som vi har stöttat.”

EIB:S ENDA KONTAKTPUNKT FÖR SÄKERHET OCH FÖRSVAR

Som en del av sin handlingsplan för säkerhets- och försvarsindustrin från maj 2024 inrättade Europeiska investeringsbanken en enda kontaktpunkt för säkerhet och försvar, inklusive ett särskilt säkerhets- och försvarskontor och ett nätverk av specialister på försvarsområdet inom EIB-gruppen. Initiativet erbjuder förenklat förfarande för finansiellt stöd, experthjälp och förbättrad tillgång till finansiering från EIB-gruppen till den europeiska säkerhets- och försvarssektorn. Målet är att påskynda investeringar och utnyttjande av den finansiering på 6 miljarder euro som fortfarande är tillgänglig inom det strategiska europeiska säkerhetsinitiativet (Sesi), och att ytterligare stärka EIB-gruppens stöd till Europas säkerhet och försvar. Genom den enda kontaktpunkten för kunder och externa intressenter förenklas och underlättas tillgången till EIB-gruppens fullständiga utbud av finansiell och teknisk expertis. Den är öppen för alla företag eller innovatörer med hemvist i EU som är aktiva inom säkerhets- och försvarsindustrin. Mellan maj och oktober 2024 hanterade den enda kontaktpunkten över 200 förfrågningar via den särskilda webbplatsen från potentiella kunder som ville ha förtydliganden om definitioner, vilka som kan komma i fråga för stöd samt hur finansieringsvillkoren ser ut.

38,2
md €

Moderniseringen av
järnvägsförbindelsen
till Gdynia är viktig för
Polens ekonomi.

4

EN MODERN SAMMAN- HÅLLNINGS- POLITIK

“

Sammanhållningspolitiken är kittet som håller ihop våra samhällen. Vi spelar en avgörande roll i att främja sammanhållning i hela Europeiska unionen genom att finansiera projekt som minskar regionala skillnader, främjar hållbar utveckling och förbättrar den ekonomiska och sociala integrationen. ”

Romolo Isaia, avdelningschef för utlåning till Slovenien, Kroatien och företag, EIB:s direktorat för finansiering

“

Våra projekt inom transportinfrastruktur i sammanhållningsregioner ger befolkningen nya ekonomiska möjligheter. Moderniseringen av järnvägen mellan Kosciierzyna och Gdynia ger till exempel ytterligare kapacitet för godstransporter mellan hamnen och inlandet. Resultatet blir ekonomisk utveckling samtidigt som koldioxidutsläppen och beroendet av mer förorenande transportsätt minskar. Det gör städerna mer tillgängliga för människor som bor i förorter eller landsbygdsområden utmed linjen och underlättar ren mobilitet. ”

Max Jensen, direktör för mobilitet, EIB:s direktorat för projekt

“

Vårt bidrag till sammanhållningen stöder investeringar såsom ny infrastruktur för kultur och musik i staden Ostrava. Den tjeckiska staden drabbades betydligt av omställningen till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp när gruvorna stängdes och med nedgången i den tunga industrin. Vi stöder ett centrum för kulturella och kreativa industrier som bidrar till diversifieringen i en ny ekonomisk utveckling i hela Mähren-Schlesien-regionen. ”

Manuel Dueñas, avdelningschef för utlåning till offentliga sektorn i Centraleuropa och sydöstra Europa, EIB:s direktorat för finansiering

ETT TUFFT BESLUT

Ischia byggs upp efter förödande jordbävning och jordskred

Jordskredet är fortfarande ett levande minne i Casamicciola Terme på ön Ischia i Neapelbukten. "Det stod omedelbart klart att något tragiskt hade inträffat," berättar borgmästaren Giosi Ferrandino. "Mängden lerigt skräp som nådde stadens centrum visade på omfattningen av jordskredet och den förstörelse som den åstadkommit på bergssluttningen." Kraftigt regn på berget Epomeo 2022 utlöste jordskredet som svepte med sig bostäder, drog med sig bilar ut i havet och krävde 12 människoliv, däribland en treveckors baby. Och det var bara fem år efter en jordbävning på 4,0 som skakade hela Ischia, dödade två kvinnor och tvingade tusentals boende att evakueras.

Återuppbyggnaden efter jordbävningen och jordskredet är en enorm uppgift. "Vi hjälper Ischia och ser till att den italienska staten har tillgång till medel när det behövs under återuppbyggnadsprocessen," säger Claudia Barone, senior lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken. Hon arbetade med lånet på 150 miljoner euro, som undertecknades med Italiens ministerium för ekonomi och finans i november 2024, för att på nytt bygga upp offentlig infrastruktur och privata byggnader som drabbats av jordbävningen och översvämningarna. Det är den första tranchen av ett finansieringspaket på en miljard euro.

Säkrare, motståndskraftig och hållbar återuppbyggnad

Ischia är en idyllisk ö, känd för sina varma källor, oförstörda stränder och storslagna natur. Men den riskerar också jordbävningar. Problemet har blivit värre med åren eftersom olagliga bostäder och byggnader har uppförts i områden med byggnadsrestriktioner eller riskfyllda områden, bland annat på flodbäddar. Det har gjort det svårare för marken och träden att suga upp vattnet vilket har lett till översvämningar. Naturliga vattenvägar som borde torrlägga marken har blockerats av byggnader och har inte rensats samtidigt som skräpet har samlats på hög.

Casamicciola Terme är särskilt sårbart för jordskred. Återuppbyggnaden har pågått i ett år. Merparten av de 8 000 invånarna kommer att kunna bygga upp sina hus igen. Men 20 procent kommer att behöva flytta någon annanstans på ön. "Det är ett tufft beslut, men det handlar om medborgarnas säkerhet," säger Giovanni Legnini, särskild kommissarie för återuppbyggnad efter jordbävningar och delegerad kommissarie för jordskredskatastrofen på Ischia.

Europeiska investeringsbanken erbjöd de lokala myndigheterna en innovativ undersökning som tittar på klimatrisker och sårbarheter. Undersökningen som är den första i sitt slag i Italien rekommenderar också hållbara sätt att planera, utforma och genomföra återuppbyggnaden. "Ischia byggs upp igen genom att man minskar riskerna som ledde till den ursprungliga katastrofen och skapar en positiv påverkan i processen," säger Europeiska investeringsbankens seniora ingenjör Marco Cecchetto.

OMSTÄLLNING PÅ TAKET

Logistikföretaget WDP utrustar sina lagerlokaler med laddstationer för elfordon och solpaneler på taken, för att hjälpa hyresgästerna att ställa om till grön energi

Warehouses de Pauw (WDP) är ett ledande företag inom logistikfastigheter baserat i Belgien som installerade sina första solpaneler på taket till sina lagerlokaler 2008. "Anläggningarna vi monterade var mindre och täckte inte hela taket," berättar Charlotte De Troyer, WDP:s finanschef, och påpekar att hyresgästerna inte använde så mycket el då. Men när efterfrågan på el steg, delvis på grund av energikrisen som följde på Rysslands invasion av Ukraina 2022, beslutade WDP att ändra sin strategi. "Logistikverksamhet elektrifieras alltmer, och det gäller särskilt transporter," säger Charlotte De Troyer. "I takt med att den här omställningen sker kommer efterfrågan på el att tredubblas eller fyrdubblas under de kommande åren."

För att klara efterfrågan monterar WDP solpaneler över hela ytan på sina lagerlokalers tak i Rumänien, Belgien och Nederländerna. Installationerna kommer att öka WDP:s solenergiproduktion till hela 350 MW i effekt senast 2027, från 180 MW när man började 2024. WDP installerar också 480 laddstationer för elfordon vid sina lagerlokaler så att lastbilar som transporterar varor till och från logistikcentralerna kan laddas.

Den här typen av infrastruktur är dyr och Europeiska investeringsbanken undertecknade därför ett lån på 250 miljoner euro med WDP i juli för att finansiera projektet.

Att göra Europas leveranskedja grönare

När WDP producerar grön energi på taken säljer företaget den vidare till hyresgästerna. Även om användningen av elen i lagerlokalerna leder till att koldioxidutsläppen minskar något kan påverkan bli enorm om elen används för att driva elfordon som används vid leveranser. "De har lastbilar som kör in och ut och om vi kan hjälpa dessa kunder att elektrifiera sina transporter får det stor betydelse," säger Charlotte De Troyer.

Projekten som WDP genomför kommer att spela en avgörande roll för att hjälpa Europa att minska koldioxidutsläppen och nå nettonoll senast 2050. WDP är ett av flera projekt för installation av solpaneler som Europeiska investeringsbanken har undertecknat nyligen med logistikföretag. David González García, chefsingenjör inom energiomställningsprogram vid Europeiska investeringsbanken instämmer. "Det som gör det speciellt är att man utnyttjar mark som redan används, och man behöver därför inte använda ny mark," menar han. "Lagerlokalen finns redan och man placerar bara solpaneler på taket. Det kan faktiskt också hjälpa elnätet."

“Efterfrågan på el kommer att tredubblas eller fyrdubblas under de kommande åren.”

UTÖKAD GRÖN ENERGI

Elektro Ljubljana moderniserar sitt elnät och påskyndar energiomställningen

Elektro Ljubljana äger Sloveniens största eldistributionsnät och antog utmaningen att modernisera och utöka det nationella elnätet för att bidra till att uppfylla landets klimatmål. Med elinfrastruktur som täcker 30,4 procent av landet når Elektro Ljubljana alla delar av centrala och sydöstra Slovenien. "Med de planerade investeringarna kan vi utveckla ett eldistributionsnät till och med på avlägsna platser," säger Urban Likozar, som är styrelseordförande. "På så sätt underlättar vi de ekonomiska och sociala framstegen i dessa delar av vårt land som annars utvecklas långsammare än stadskärnorna."

Det är ett viktigt steg för Slovenien som har gjort stora framsteg inom förnybar energi. Vattenkraft och solenergi bidrar till en större andel av landets elektricitet. Landets nationella energi- och klimatplan har som mål att minska utsläppen av växthusgaser med 55 procent senast 2033, jämfört med 2005 års nivåer, och siktar på att 33 procent av den totala energiförbrukningen ska komma från förnybara källor senast 2030.

“**Människor kommer att bli mer engagerade i att hantera sin energiförbrukning.**”

"En av de mest lockande aspekterna av det här projektet är dess roll i att hantera Sloveniens brådskande behov av energiinfrastruktur som kan integrera förnybara källor, särskilt solcellssystem," berättar Katja Belsak, senior lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken. "Den snabba ökningen av installationer av solpaneler har lett till en mycket stor belastning på nätet, vilket har medfört förseningar och att regioner avböjer nya installationer på grund av överbelastad infrastruktur."

Det gäller särskilt på avlägsna platser. I september 2024 undertecknade Europeiska investeringsbanken ett lån på 50 miljoner euro till Elektro Ljubljana för att de ska kunna utvidga och uppgradera eldistributionsnätet i landets centrala och sydöstra delar.

Att öka förnybar energi

Elektro Ljubljana kommer att uppgradera luftledningarna, installera underjordiska kablar och modernisera transformatorer och transformatorstationer. Utrustning som smarta mätare, laddstationer för elfordon och värmepumpar kommer att hantera energibehoven bättre genom ren energi och digitala verktyg. "Människorna kommer att bli mer engagerade i att hantera sin energiförbrukning och anpassa sin dagliga förbrukning till klimatmålen," säger Katja Belsak. "Kopplingen mellan förbättrad lokal infrastruktur och globala klimatmål är en praktisk och inspirerande rörelse mot hållbar utveckling."

Projektet kommer att hjälpa Slovenien att ställa om till renare energi, minska miljöpåverkan och göra det enklare att använda el vid transporter, inom industrin och andra sektorer. Sloveniens elnät kommer att bli mer tillförlitligt och effektivt samtidigt som elpriserna blir fortsatt överkomliga. Projektet stöder också ekonomisk och social sammanhållning genom att säkerställa lika tillgång till modern energiinfrastruktur i hela Slovenien.

SPÅR TILL HAVET

Ett polskt företag moderniserar och elektrifierar en 90 km lång järnvägslinje, ökar godstransporter till Gdynia och passagerartransport till hamnen och hela regionen

Aleksandra Merchel-Koter växte upp med historier om hur hennes far och farfar arbetade på järnvägen. "Jag har haft tåg i blodet sedan jag var barn," berättar hon. Hon valde därför att gå i deras fotspår och ta examen i järnvägsteknik vid tekniska universitet i Gdańsk. Som projektansvarig i dag vid PKP Polskie Linie Kolejowe vill hon göra Polens järnvägsnät bättre och mer sammankopplat. I över ett decennium har Aleksandra Merchel-Koter arbetat med ett projekt som ligger henne nära och varmt om hjärtat – moderniseringen av den 90 km långa järnvägslinjen 201 som förbinder städerna Kosciierzyna och Gdynia i norra Polen. Projektet innebär att ett andra spår läggs till och linjen elektrifieras vilket underlättar godstransporterna till Gdynias livliga hamn. Dessa förändringar kommer också att bidra till att minska trafikstockningar på parallella vägar och förbättra transporter för lokalborna. "Linjen byggdes på 1920-talet och planerades ursprungligen som dubbelspår," förklarar Aleksandra Merchel-Koter. "Det vi gör i dag är att återställa det som ursprungligen var tänkt."

Europeiska investeringsbanken stöder projektet med ett lån på 480 miljoner euro, som undertecknades i juli 2024. Projektet är en nyckelfas i en uppgradering av järnvägen i flera steg som ska förbinda Bydgoszcz med de tre städerna i regionen – Gdańsk, Sopot och Gdynia.

En avgörande linje för norra Polen

En moderniserad linje 201 innebär att fler tåg kan trafikera linjen och dessutom köras i högre hastighet. Det är möjligt tack vare dubbelspår där ett andra spår anläggs parallellt med det befintliga spåret och som innebär att tågen kan köra i båda riktningarna samtidigt. "En stark anslutning till hamnen i Gdynia är viktig, inte enbart för regionen utan för hela landet," framhåller Aleksandra Merchel-Koter.

“**En stark anslutning till hamnen i Gdynia är viktig ... för hela landet.**”

Europeiska investeringsbankens lån innebär att PKP Polskie Linie Kolejowe kan fortsätta sitt ambitiösa projekt. Investeringen kommer att hjälpa företaget att bygga nya stationer och modernisera befintliga, och den underlättar den framtida installationen av det europeiska tågkontrollsystemet – ett standardiserat signalsystem för järnvägen som utformats för att förbättra säkerhet, driftskompatibilitet och effektivitet på alla europeiska järnvägar. "Projektet uppmuntrar fler människor att resa med tåg och flytta godstransporter från väg till järnväg," säger Adam Gephart, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken som arbetade med avtalet. "Eftersom projektet är beläget i mindre utvecklade områden kommer det att bidra till att öka den regionala utvecklingen och ge bättre tillgång till hållbara transporter."

8,7
md €

När dess gruvindustri lades ner, kämpade staden med att hitta en ny identitet. Ett nytt projekt i staden omfamnar den tjeckiska stadens kulturarv och blickar framåt.

5

SOCIAL INFRASTRUKTUR

“

Varje år bygger vi motståndskraftiga städer för framtida generationer, sociala och prisvärda bostäder samt tillhandahåller hållbara stadstjänster. Vi har ett nära samarbete med våra bankpartner kring strategiska investeringar inom viktig infrastruktur, hälso- och sjukvård, utbildning och bostäder runt om i Europa. Jag är stolt över att se vårt arbete omsättas i projekt som genererar ekonomisk tillväxt, sysselsättning och framsteg till nytta för alla européer. ”

Gemma Feliciani, avdelningschef för finansinstitut, EIB:s direktorat för finansiering

“

Att investera i utbildning för våra barn – det vill säga vår framtid – är en unik möjlighet att övervinna utmaningar för vårt välbefinnande och vår frihet. Banken spelar en viktig roll i att stödja alla nivåer av utbildning och förbättra europeiska elevers kompetens. Vi ser ett ökat behov av att investera i högre utbildning, i synnerhet studentbostäder, för att ge studenter med mindre gynnsam socioekonomisk bakgrund en möjlighet att fortsätta sina studier och förverkliga sina talanger till fullo. ”

Patricia Castellarnau, avdelningschef för utbildning och offentlig forskning, EIB:s direktorat för projekt

PLATS ATT VÄXA

Studenter på Cypern kämpar för att hitta bostäder till överkomliga priser. Ett universitet och en kommun bygger hållbara bostäder för att ta itu med problemet

Konstantinos Karseras ville flytta till Limassol för att påbörja sina studier i multimedia och grafisk formgivning vid Cyperns tekniska universitet. Men covid-19-pandemins nedstängningar tvingade honom att sätta stopp för sin plan. När högskolan återigen öppnade upp sina dörrar 2022, stötte Konstantinos Karseras på en oväntad utmaning – att hitta en bostad i Limassol. "Under tre månader pendlade jag varje dag från Pafos till Limassol för att delta i lektionerna och kunna fortsätta mina studier," säger han. "Jag var tvungen att göra det eftersom det inte fanns många lediga lägenheter eller så hade vi inte råd med dem som studenter."

Efter månader av sökande lyckades Konstantinos Karseras till sist hitta en bostad. Varje år är det dock hundratals studenter som skriver in sig vid universitetet som har samma problem. Cyperns tekniska universitet har därför beslutat att bygga prisvärda studentbostäder och uppgradera sina campusfaciliteter i städerna Pafos och Limassol. Projektet kommer att tillhandahålla mer än 700 nya studentbostäder och utöka universitetsanläggningar för undervisning, forskning och idrott. "Med detta initiativ kommer vi att kunna tillgodose en tredjedel av våra universitetsstuderande på grundnivå, och uppnå den högsta tillgången till bostäder bland universiteten på Cypern," säger Panayiotis Zaphiris, universitetets rektor.

Europeiska investeringsbanken undertecknade ett lån på 125 miljoner euro under 2024 för att hjälpa universitetet och Pafos kommun med deras ambitiösa projekt, och säkerställa att de planerade studentbostäderna är hållbara och uppfyller de högsta normerna.

"Studenterna är mycket nöjda," säger Konstantinos Karseras, som nu är studentrepresentant i universitetets styrelse för att hjälpa andra som står inför samma utmaning. "Att universitetet tillhandahåller både bostäder och utbildning är en av de mest tilltalande aspekterna av att satsa på en högre utbildning i dag."

Studentbostäder över hela kontinenten

Under 2024 investerade Europeiska investeringsfonden mer än 50 miljoner euro för att stödja utvecklingen av studentbostäder i Central- och Östeuropa. Europeiska investeringsbanken finansierade andra stora studentbostadsprojekt, vilket understryker frågans växande betydelse. Dessa projekt omfattar:

- Byggandet och renoveringen av universitetsanläggningar för administration, undervisning och forskning samt nya studentbostäder vid universitetet i Camerino i Italien.
- Moderniseringen av Grigore T. Popa University of Medicine and Pharmacy i Iasi, Rumänien, parallellt med byggandet av nya studentbostäder och forskningsanläggningar.
- Renoveringen, utbyggnaden och byggandet av utbildningsanläggningar i regionen Katalonien, Spanien.
- Byggandet och renoveringen av gymnasier i Rhône, Frankrike.

MÅNGA RUM ATT HYRA

Wiens gamla kvarter Nordbahnhof visar varför Österrike visar vägen när det gäller prisvärda bostäder

På en 85 hektar stor nedlagd godsbangård, som ligger vid Wiens gamla numera rivna, norra järnvägsstation, finns ett av de största stadsförnyelseprojekten i Centraleuropa. I det nya området finns kontor, restauranger, grönområden, ett kongresscenter och en allmän parkeringsplats som helt drivs med sina egna solpaneler samt tusentals nya lägenheter som byggdes runt en 10 hektar stor park som har lämnats fri som en stadsnära vildmark. I många städer skulle lägenheter i ett sådant högprofilerat nytt stadsområde vara utom räckhåll för människor med genomsnittslöner. Men en stor andel av de nya bostäderna i den förnyade stadsdelen Nordbahnhof är ekonomiskt överkomliga för vanliga wienare. "Jag uppskattar verkligen att få bo i en vacker och central stadsdel där det är lugnt och charmigt," säger Nathalie Stevanovic, som bor i en lägenhet, som ägs av Österreichisches Volkswohnungswerk (ÖVW), ett dotterbolag till Österrikes Erste Bank och en av stadens största hyresvärdar, i den förnyade stadsdelen som delfinansierats av Europeiska investeringsbanken. "Det är särskilt attraktivt för den yngre generationen."

Tillgången till prisvärda bostäder i Wien och i andra städer i Österrike är resultatet av ett noggrant utformat system där närmare hälften av befolkningen hyr snarare än äger sina bostäder. I Wien är andelen hyresgäster så hög som 75 procent.

Ett österrikiskt recept

En central del i det österrikiska tillvägagångssättet är idén att bostadsföreningar har vinstbegränsad verksamhet, vilket gör att hyresbostäder till priser som vanligtvis ligger 25 procent under marknadshyran tillhandahålls. Två andra faktorer bidrar till Österrikes bostadsframgång: tillgången till överkomlig mark och en stabil finansieringsstruktur. Utvecklare får tillgång till förstklassig mark, ofta genom att offentliga platser återanvänds som den tidigare godsbangården, i utbyte mot att upp till 75 procent av deras projekt avsätts till prisvärda bostäder. Detta säkerställer en kontinuerlig tillgång på prisvärda bostäder i nybyggnation. Samtidigt ger långfristiga lån till fasta räntor, som de som Europeiska investeringsbanken tillhandahåller till förmånliga räntor, den finansiella stabilitet som behövs för att hålla hyrorna låga. "Vårt företagsmål är att tillhandahålla bostäder till överkomliga priser," säger Andreas Reittinger, vd för ÖVW. "Förutsägbar långfristig finansiering är särskilt viktig för att vi ska kunna garantera tillförlitliga hyror, även när räntorna stiger."

“**Det är särskilt attraktivt för den yngre generationen.**”

Europeiska investeringsbanken och Erste Bank har undertecknat lån på över en halv miljard euro under de senaste fem åren för prisvärda bostadsprojekt samt ett lån på 100 miljoner euro för att bygga energieffektiva bostäder och renovera befintliga bostäder. Under 2024 gick Europeiska investeringsbanken med på att låna ut 175 miljoner euro till Salzburger Sparkasse och Tiroler Sparkasse, båda ingår i Erste Bank Group, för prisvärda och energieffektiva hyreslägenheter i Salzburg och Innsbruck.

OSTRAVAS COMEBACK

Ostrava förnyar sig med en toppmodern konserthall och ett kulturhus, vilket förvandlar staden till en modern storstad

Ostrava är en stad som är känd för sin pragmatiska anda, med sina invånare som är kända för att vara raka och beslutsamma. Detta tillvägagångssätt utan krusiduller fängslade Jan Žemla, orkesterchef för Ostravas Janáček filharmoniska orkester, när han anlände till staden. Han tror starkt på att musiken har en transformativ kraft, vilket inspirerade honom att starta ett nytt projekt som kommer att återuppväcka Ostravas kulturella hjärtslag.

Resan började när Jan Žemla upptäckte att orkestern övade i kulturhuset, en byggnad som först öppnades i början av 1960-talet. "Byggnaden var tekniskt sett utsliten och behövde byggas om," berättar Jan Žemla.

"Det fanns ett antal tekniska problem, bland annat med el och vatten, vilket gjorde att det var utmanande för oss att spela och förbereda oss. Avgörande var att byggnaden saknade den akustik som är nödvändig för en orkester."

“**Det handlar om att bestämma en ny riktning för Ostrava.**”

Den berömda orkestern som är uppkallad efter kompositören Janáček behövde ett nytt hem och Jan Žemla sökte stöd från de lokala myndigheterna för att förverkliga projektet. Detta fick igång renoveringen av kulturhuset och dess utbyggnad med en ny konserthall. I den nya konserthallen kommer

modern akustik kombineras med historiskt bevarande. Den är utformad för 1 300 sittplatser och avsedd att främja kultur- och utbildningsverksamhet. "Vårt mål är att skapa något som inte bara tjänar samhället utan också placerar Ostrava på Europas kulturkarta," säger han.

Europeiska investeringsbanken stöder projektet med ett lån på 2 miljarder tjeckiska kronor (84 miljoner euro) till staden Ostrava, som undertecknades i juli 2024.

Stöd för en region i omvandling

För att skapa en toppmodern konserthall och renovera det mycket stora kulturhuset, behövdes betydande finansiering, noggrann planering och mycket tid. Projektet erhåller också ett bidrag på 500 miljoner tjeckiska kronor (21 miljoner euro) från EU:s lånefacilitet för den offentliga sektorn, som ingår i mekanismen för en rättvis omställning.

"Det här är ett flaggskeppsprojekt i Tjeckien och kan tjäna som förebild för liknande projekt runt om i landet," säger Peter Chovan, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken.

Ostrava var en gång i tiden känd som det "svarta hjärtat" i Tjeckien, tack var sitt rika industri- och gruvvarv. När gruvorna stängdes under 1990-talet, kämpade staden med att hitta en ny identitet. "Det handlar inte enbart om att bygga en konserthall," säger Kamil Dörfler, senior specialist på stadsutveckling vid Europeiska investeringsbanken som i hög grad var delaktig i utvecklingen av projektet. "Det handlar om att bestämma en ny riktning för Ostrava, en riktning som omfamnar stadens kulturarv samtidigt som den blickar framåt."

INGEN OXYMORON

En etisk bank stöder företag och projekt som leds av kvinnor i fattigare regioner och stärker flyktingars egenmakt runt om i Italien

Det faktum att begreppet "etisk bankverksamhet" behövde uppfinnas för en ny typ av låneinstitut visar att etiska principer är det sista som de flesta tänker på när banker kommer på tal. Trots det utmanar vissa finansinstitut denna stereotyp och omdefinierar vad det innebär att vara en bank i dag. Ett bra exempel är Banca Elica. Som Italiens första etiska bank har den som mål att leda en revolution inom banksektorn. Med sitt senaste projekt vill Banca Etica hjälpa de som är mest utsatta för finansiell utestängning: kvinnor, flyktingar och företag i Italiens mindre utvecklade regioner.

"Vi förespråkar idén att sätta etik före bank inte är en oxymoron – det är en verklig möjlighet och en affärsmöjlighet," säger Tommaso Rondinella, som är ansvarig för konsekvensmodeller och samhälls- och miljöbedömning vid Banca Etica. "För oss handlar det om vårt förflutna, nuet och framtiden."

Banca Eticas nya projekt förväntas mobilisera 168 miljoner euro i investeringar och skapa en positiv spridningseffekt i samhället. Europeiska investeringsbanken stöder projektet med ett lån på 60 miljoner euro, som undertecknades i juli 2024.

Flyktingmottagningar spelar en viktig roll för att underlätta social integration. Men de kämpar ofta med att säkra det rörelsekapital som de behöver. Med sitt nya initiativ kommer Banca Etica att tillhandahålla åtminstone 30 procent av lånet för att hålla mottagningscentrens verksamhet för asylsökande och flyktingar igång, vilket hjälper flyktingarna att integreras och komma in på arbetsmarknaden. "Vi försöker stödja en solid ram för välkomnande och integration," säger Tommaso Rondinella.

Stöd och garanti

Europeiska investeringsbanken kommer också erbjuda tekniskt stöd genom sitt tekniska stödprogram för finansiering av social inkludering, för att hjälpa Banca Etica att använda sina resurser mer effektivt. Programmet som finansieras av InvestEU:s rådgivningscentrum har stöttat omkring 60 mikrofinansinstitut och kreditinstitut i över 20 EU-länder. Det inriktas på investeringar med stor social påverkan och erbjuder hjälp med investeringsplanering och projektutveckling.

I augusti 2024 ingick Europeiska investeringsfonden ett garantiavtal på 200 miljoner euro med Banca Etica. Även inom InvestEU-programmet kommer garantin göra det möjligt för Banca Etica att utöka sin låneverksamhet till miljövänliga företag som planerar att investera i en grön och hållbar omställning, företag som är verksamma inom den kulturella och kreativa sektorn samt andra sektorer, som studenter, elever och företag som tillhandahåller utbildningstjänster.

6,4
md €

Danmarks MATR Foods tillverkar
ett köttalternativ som efterliknar
köttets djupa smak och saftiga
konsistens utan att skada
människors hälsa eller miljön.

6

JORDBRUK OCH BIOEKONOMI

“

Ett viktigt resultat av EU:s gröna giv är övergången till ett mer hållbart jordbruks- och livsmedelssystem, som levererar hälsosam mat, fibrer, bioenergi och biomassa till alla. Vårt fokus ligger på livsmedelssäkerhet, vattenresiliens, naturskydd samt att stärka konkurrenskraften. Fotavtrycket från vissa traditionella värdekedjor måste minskas till nivåer som är i linje med en koldioxidsnål väg för sektorn, samtidigt som potentialen utnyttjas fullt ut för att förbättra kollager och biologisk mångfald i biomassa och marker för att kompensera för oundvikliga restutsläpp. Varje år tillhandahåller Europeiska investeringsbanken mer än 5 miljarder euro i finansiering i form av lån till sektorn, varav 70 procent når jordbrukare och småföretag som är verksamma i värdekedjan via kreditramar som förmedlas genom banker. Detta kompletteras med ytterligare investeringar genom Europeiska investeringsfonden. ”

Felipe Ortega Schlingmann, avdelningschef för bioekonomi, EIB:s direktorat för projekt

“

Vi är fast beslutna att stödja hållbara energilösningar som för den cirkulära ekonomin framåt. Genom att till exempel omvandla avfallet från jordbruket till förnybara bränslen, visar våra projekt på hur principerna för den cirkulära ekonomin kan minska koldioxidutsläppen i sektorer där det är svårt att minska utsläppen, som till exempel luft- och sjöfarten. Vårt arbete inom jordbrukssektorn och bioekonomin stärker Europas energitålighet och skapar kvalitetsjobb. ”

Gilles Badot, avdelningschef för utlåning till Iberiska halvön och Adriatiska havet, EIB:s direktorat för finansiering

RESERVOAR FÖR MOTSTÅNDSKRAFT

Klimatförändringarna förorsakar allvarlig torka på Kreta. Men ett nytt projekt för en vattenreservoar och bevattning kommer att ta itu med dessa effekter och återuppliva jordbruket

Amari, en kommun söder om Rethymnon på ön Kreta, är historien, kulturen och ekonomin sammanlänkade med dess bördiga dalgång. Men återkommande torkperioder, som intensifierats på grund av klimatförändringarna, hotar regionens jordbruk och kan leda till ökenspridning. För att ta itu med denna utmaning tänker kommunen använda floden Platys som flyter genom dalen.

Tillsammans med det grekiska ministeriet för transport och infrastruktur planerar kommunen att bygga en damm med en reservoar som kan rymma 21 miljoner m³, ett bevattningsnät som sträcker sig över en yta på 4 350 hektar och närmare 20 kilometer rörledningar. Projektet syftar till att förbättra bevattningen i prefekturen Nomós Rethýmnis, Messara och Heraklion – regioner som utgör centrumet för öns jordbruksproduktion. "Byggandet av dammen är ett nödvändigt svar på det allt värre problemet med tillräcklig tillgång till vatten, i synnerhet med tanke på de allvarliga torkperioderna som förorsakas av klimatförändringarna," säger Pantelis Mourtzanos, borgmästare i Amari, som har spelat en viktig roll vid utvecklingen av projektet. "Den nya vattenreservoaren kommer att möjliggöra en effektiv förvaltning av vattenresurserna och säkerställa en kontinuerlig tillgång till vatten för bevattning av grödor."

Europeiska investeringsbanken och Europarådets utvecklingsbank har vardera avsatt 80 miljoner euro för att stödja denna stora nya investering på Kreta, som undertecknades i januari 2024.

Klimatförändringarna slår till

Under det senaste decenniet har Kreta haft en kraftigt minskad nederbörd och en ökning av allvarliga torkperioder. Under 2023 var nederbörden bara 40 procent av normala nivåer, och början av 2024 kännetecknades av en liknande brist på regn. Under tiden har den genomsnittliga temperaturen ökat med 0,5° C jämfört med 1991–2020. Minskningen i tillgången på vatten, ökande temperaturer och ökenspridningen visar på att klimatkrisen redan påverkar ön. Detta har allvarliga konsekvenser för öns befolkning och påverkar livskvaliteten och kritiska sektorer, som turism och jordbruk.

Faistos, som är en annan kommun i regionen Messara, är bland de områden som känner av inverkan. I dessa områden finns hundratals fält där många frukter och grönsaker odlas för export runt om i Europa, och tjänar som en viktig inkomstkälla och uppehälle för lokalbefolkningen. "Vädret har alltid varit oförutsägbart, men under de senaste fem åren har vädret blivit så intensivt att det börjar skrämma oss," säger Grigoris Nikolidakis, borgmästare i Faistos. "Om vi inte agerar, kommer vattnet som vi nu har inte att räcka till för vår befolkning."

“**Vädret har alltid varit oförutsägbart, men under de senaste fem åren har vädret blivit så intensivt att det börjar skrämma oss.**”

OLJA MED ETT ANNAT URSPRUNG

Moeves anläggning som kostade 1 miljard euro kommer att omvandla använda vegetabiliska oljor och restprodukter till biobränsle, som kan driva tunga transporter och flyg

Het, fräsande matolja kan förvandla smaklösa potatisar till krispiga, läckra pommes frites. Denna olja kan därefter fortfarande omvandlas till biobränsle för att driva en lastbil eller ett flygplan. Om tillräckligt med biobränsle tillverkas kan man börja minska koldioxidutsläppen från alla typer av transporter, särskilt i sektorer där det är svårt att minska utsläppen som tunga fordon och luftfart.

Det spanska företaget Moeve bygger en produktionsanläggning för framställning av andra generationens biobränsle i Huelva, Andalusien, som kommer att kunna omvandla 600 000 ton varje år av använda fettrester, oljor och annat avfall till HVO-biodiesel och hållbart flygbränsle. Det motsvarar cirka 1 procent av allt flygbränsle som används i Europa.

”Det vi tillverkar i denna anläggning är ganska nytt, det är förnybart dieselbränsle. Det innehåller exakt samma molekyl som vanlig diesel eller flygfotogen,” förklarar Matteo Vaglio, direktör för biobränslen vid Moeve, tidigare känt som Cepsa. ”Det enda som ändras är molekylens ursprung, som inte är fossilt utan biologiskt. Det kommer från avfall.”

Gröna molekyler

Den nya biobränsleanläggningen är en del av Moeves omställning till grön energi. Som det näst största olje- och gasbolaget i Spanien vill Moeve minska sina koldioxidutsläpp med 55 procent till 2030 och bli koldioxidneutral till 2050. Företagets omställning omfattar också installationer av mycket snabba laddstationer för elfordon vid sina bensinstationer i Spanien och Portugal.

Europeiska investeringsbanken lånar ut 415 miljoner euro till Moeve för den nya biobränsleanläggningen, som företaget bygger med sin partner, Bio-Oils, ett dotterbolag till Apical, som är ett ledande bearbetningsföretag för vegetabiliska oljor i Singapore. Den totala investeringen för anläggningen förväntas bli 1,2 miljarder euro.

”Moeve är verkligen en pionjär,” understryker Luis Velosa, lånehandläggare som ansvarar för projektet vid Europeiska investeringsbanken. ”Av olje- och gasbolagen har Moeve den mest ambitiösa strategin för att minska koldioxidutsläppen.”

“**Moeve är verkligen en pionjär.**”

Bränsle från fett

Nya EU-direktiv om förnybar energi och hållbara flygbränslen driver denna marknad för avfall, så kallat råmaterial. I direktiven finns krav på att diesel och andra bränslen ska innehålla ett minimum (oftast en liten procentandel) av biobränslen senast 2030 – där andelen stiger kraftigt till 2050.

En styrka med Moeves anläggning är att den kan bearbeta en mängd olika avfall. ”Det är mycket viktigt,” säger Carmine Marzano, senior ingenjör vid Europeiska investeringsbankens avdelning för bioekonomi, ”eftersom bioråvaror inte är oändliga i världen och EU:s mål är mycket höga.”

MYSELFÄRS

Danmarks MATR Foods använder svampfermentering för att skapa ett alternativ till kött som liknar köttets saftiga konsistens

Morten Sommer, en mikrobiologiforskare vid Danmarks tekniska universitet började fundera på om inte mikroorganismer kunde användas för att producera hälsosammare och miljövänligare mat. Tillsammans med sin kollega, Leonie Jahn, diskuterade han mikroorganismernas potential med Rasmus Toft-Kehler, en välkänd entreprenör med vilken Morten Sommer hade startat flera bioteknikföretag. De tre kunde mycket om mikroorganismer och deras potential, men ingen visste hur man skapar välsmakande mat. Så de kontaktade den kände kocken och krögaren Claus Meyer, medgrundare till Noma, en restaurang med tre Michelinstjärnor, som anses vara en av de bästa i världen. "De sa i princip: 'mat är något vackert, men det är ett av de största problemen vi har på jorden,'" berättar Randi Wahlsten, vd för MATR Foods, företaget som de grundade. "Den leder till ökad ojämlikhet, den skadar naturen och skapar också en hälsokris."

Randi Wahlsten kom till MATR Foods några månader efter att företaget grundades 2021. Hon hade tillbringat över tio år i livsmedelsindustrin, men ville ha ett mer hållbart tillvägagångssätt för livsmedelsproduktion. Randi Wahlsten tänkte direkt på de begränsade kommersiella köttalternativen som fanns på den tiden. "Jag trodde att vi skulle kunna ta itu med detta hållbarhetsproblem genom att ersätta kött på ett bättre sätt än de alternativ som fanns tillgängliga och som inte var särskilt lockande," säger hon. "Alternativ som var överbearbetade och inte särskilt spännande gastronomiskt."

Teamet började utveckla en ny typ av köttalternativ. Det skulle inte efterlikna kött som produkterna som fanns på marknaden gjorde då. Istället skulle man försöka tillhandahålla samma djupa smak och saftiga konsistens – utan att skada människors hälsa eller miljön. Tre år senare används i MATR:s köttalternativ ingredienser som finns tillgängliga lokalt i Europa, som till exempel rödbetor, potatis, bönor och havre. Sedan får ingredienserna växa till en burgare eller färs genom att gamla tekniker för svampfermentering används. "Det ger en djup umamismak utan överbearbetning eller tillsatser," säger Randi Wahlsten, och tillägger att smaken liknar en svamp- eller djup tomatreduktion. "Och svampen skapar en struktur som frigör vätskor när du biter i den, precis som när du biter i en riktigt saftig köttbit."

Köttalternativ under utveckling

Företaget, som är baserat i Köpenhamn, började tillverka biffar för hand i ett industrikök. Det levererade köttalternativen till två exklusiva restauranger i Danmark och den populära hamburgerkedjan Gasoline Grill. Kockar och kunder var entusiastiska över produkten.

Företaget investerar nu cirka 40 miljoner euro för att utvidga sin forskning och utveckling samt bygga och driva en ny anläggning, som kan producera 3 500 ton växtbaserade köttalternativ – cirka hundra gånger mer än det producerar nu. Europeiska investeringsbanken undertecknade ett avtal i september för att tillhandahålla finansiering på 20 miljoner euro i form av ett riskkapitallån till MATR Foods, som stöds av InvestEU.

Köttalternativen har utvecklats betydligt under det senaste decenniet. Första generationens alternativ bestod huvudsakligen av tofu eller tempeh – sojabaserade produkter som inte lätt passar in i en europeisk diet. "De flesta av oss kan inte använda dessa produkter i maträtter som vi lagar hemma," berättar Stephan Mitrakas, investeringshandläggare för ren energi vid Europeiska investeringsbanken. Tänk spaghetti bolognese med tofubitar.

För andra generationens köttalternativ ansträngde man sig mer för att de skulle likna kött och de hade en hel del framgång. Impossible Foods, tillverkaren av den växtbaserade Impossible Burger, planerade en börsintroduktion som skulle ha värderat företaget till omkring 10 miljarder amerikanska dollar, även om den värderingen har sjunkit lite sedan dess.

"Vissa av dessa alternativ innehåller mycket tillsatser och 'ganska mycket fett,' ofta genom att växtbaserade oljor tillsätts," förklarar Carmine Marzano, senior ingenjör vid Europeiska investeringsbankens avdelning för bioekonomi. Dessa produkter innehåller en relativt lång lista av ingredienser och flera tillsatser, som sedan blandas och trycks genom en form för att skapa burgaren. "Det är lite som en pastamaskin," säger Carmine Marzano. "Tillverkarna av dessa produkter gör något som liknar det väldigt mycket, men ingredienserna blandas med veganska proteinextrakt.

En klick svampsporer

MATR:s produkt ingår i den tredje generationens köttalternativ, som ser ut som och känns mer som kött och kan blandas i klassiska västerländska maträtter, som bolognesesås eller en köttpaj. Istället för att binda ingredienserna ihop med tillsatser eller fett, hackar och kokar företaget helt enkelt potatisar, rödbetor, bönor och havre, för att sedan blanda grönsakerna med valda svampsporer. Företaget lägger alla ingredienserna i en form som är utformad som en burgare och utsätter den för en kontrollerad fermenteringsprocess.

Det är där som det magiska händer.

Svampsporererna gror och bildar mycel, en rotliknande struktur som är gjord av trådliknande fibrer och filiment. Dessa mycket små rötter bryter ner näringsämnena i grönsaksblandningen, som frigör välsmakande aminosyror och stärkelse som, precis som kött, blir brunt när den tillagas. Mycelet binder ihop allting, vilket ger burgarna deras saftiga konsistens.

"Det är lite som att baka," förklarar Randi Wahlsten. Om du bara blandade vatten, mjöl och salt och satte blandningen i ugnen, skulle absolut ingenting hända, "men om du lägger till surdeg eller jäst så kommer aktiveringen av dessa små mikroorganismer att äta sig in i näringsämnena i mjölet och de kommer att ge smak och konsistens – och du kommer att få ett vackert bröd. Det är vad vi gör."

“**Det ger en djup umamismak utan överbearbetning eller tillsatser.**”

MODERNISERA MEJERIET

Gropper, som är den näst största producenten av organisk mjölk i Tyskland, moderniserar för att introducera nya produkter och minska utsläppen

Sedan 1929 har Gropper drivits av samma familj. Tre generationer senare hämtar det tyska mejeribolaget sin råmjölk från 780 mjölkbönder inom en radie av cirka 160 kilometer från Bissingen. Dessa partnerskap är byggda för att hålla, med kontrakt som sträcker sig över två till tre år och en rättvis prissättning kopplad till marknadsgenomsnitt. "Vi upprätthåller starka relationer med våra leverantörer och har en kontinuerlig kommunikation och ett samarbete som främjar förtroende och ömsesidig tillväxt," säger vd Heiner Gropper. "Detta tillvägagångssätt hjälper oss att bygga en motståndskraftig och hållbar leveranskedja för framtiden."

Men i en fragmenterad mejerimarknad med få stora, gränsöverskridande verksamheter är det svårt att finansiera innovation. När Gropper nu diversifierar till smoothies, juicer och mjölkbaserade drycker, vände sig företaget till Europeiska investeringsbanken för stöd. Europeiska unionens finansinstitut investerade 49 miljoner euro i september 2024 för att stödja moderniseringen av Groppers befintliga anläggningar – en satsning som kommer att minska användningen av naturgas och minska utsläppen från transporter genom automatiserad lagring och logistik. Projektet omfattar också investeringar i infrastruktur för produktion av förnybar energi. "Vi är nöjda att få arbeta med Gropper, då det är ett familjeägt företag," säger Karol Czarnecki, som arbetade med projektet vid Europeiska investeringsbanken. "Företag som Gropper är de verkliga byggstenarna i den tyska ekonomin. Vi respekterar djupt deras unika blandning av affärsstabilitet och smidiga ledning. Det har varit en ovärderlig erfarenhet att arbeta med dem, som har förbättrat våra insikter om denna marknad."

Ett hållbart val

För att hålla jämna steg med sina mål för grön omställning och hållbarhet, satsar Gropper på att modernisera med energieffektiva lagringstekniker och logistik som undviker extra transportkilometer mellan olika lager. "Vår modernisering handlar inte enbart om nya verktyg och tekniker. Det handlar om att föreställa sig en hållbar mejeriindustri," säger Heiner Gropper. "Visionen är i linje med de bredare globala trenderna på mejerimarknaden, som trots sina utmaningar, fortsätter att förnya sig inom områden som avfallsminskning och automatisering."

Gropper ersätter sina produktionslinjer med nyare, automatiserad teknik och ökar produktionskapaciteten. "Gropper ökar inte enbart sin effektivitet och kvaliteten på sina produkter, men skapar också energibesparingar när företaget går ifrån naturgas," säger Jean-François De Saedeleer, som också arbetade med projektet vid Europeiska investeringsbanken.

EN LÄCKER LÖSNING

Med sitt högteknologiska tillvägagångssätt för hållbar akvakultur tar Oceanloop, som är baserad i München, räkodling in i 2000-talet

Vita tigerräkor har ett problem – de är så läckra att människor inte kan få nog av dem. Efterfrågan på räkor växer med 8 procent per år. Men att tillfredsställa denna efterfrågan medför en stor miljömässig och social kostnad. Vitbenade räkor finns upptagna på Greenpeace Internationals röda lista, på grund av deras koppling till förstörelsen av mangrover, överfiske av vilda bestånd, föroreningar och omfattande brott mot mänskliga rättigheter i vissa länder.

Oceanloop, som är baserad i München, tänker ändra på detta. "Vår helt automatiserade teknik för räkodling inomhus påverkas inte av klimatet, så vi kan odla både dag och natt, under vintern och sommaren, nästan var som helst i världen," säger Fabian Riedel, företagets vd.

Akvakulturföretaget har utvecklat en ny typ av räkodling som kommer att göra det möjligt att odla och bearbeta det populära skaldjuret på land i kallare klimat, som exempelvis i Europa, med minimal miljöpåverkan och optimala förhållanden för djuren.

Mangrover i städer

Medan de flesta räkor odlas i cirkulära dammar utomhus, så odlas Oceanloops räkor i en lång, klimatkontrollerad vattenbassäng inomhus, som delas upp genom rörliga väggar som separerar räkan efter ålder. Sektionerna använder staplade horisontella lager, så att djuren kan vila precis som de skulle göra i sin naturliga livsmiljö. Vattnet filtreras och återcirkuleras i en process i ett slutet kretslopp som delvis drivs med förnybar energi, så att inga antibiotika eller andra farmaceutiska produkter behövs.

"Vi märkte för några år sedan att när räkorna når en viss storlek, så brukar de tillbringa mycket tid sittande på botten av vattenbassängen," säger Fabian Riedel. "Det är något som de gör ute i naturen, men de kan inte göra det i traditionella räkodlingar på grund av att det inte finns tillräckligt med plats. Våra mangrover i städer är som skyskrapor under vatten, vilket ger räkan mycket mer utrymme för att slappna av. Och med den processen har vårt produktionssystem blivit mycket mer effektivt, därför att räkan älskar det."

Nu ser företaget fram emot att öka produktionen, först genom att utöka sitt pilotprojekt i Kiel på Tysklands kust vid Östersjön, och sedan öppna en ny, mycket större räkodling på Gran Canaria i Spanien, som kommer att drivas av vind- och solenergi. För att finansiera företagets ambitiösa planer har Europeiska investeringsbanken tillhandahållit 35 miljoner euro i riskkapitallån, som är ett långfristigt lån utformat för att hjälpa företag i tidiga skeden att växa och tillväxtbolag att expandera, utan att späda ut befintliga aktieägares ägande. Finansieringen backas upp av en garanti från InvestEU, EU:s flaggskeppsprogram för att stimulera investeringar i strategiska sektorer.

8,4
md €

En lokal bank i
Mauretanien, som stöds av
ett EIB-lån, finansierar
småföretag som anställer
ungdomar och kvinnor.

GLOBALA INVESTERINGAR MED STOR INVERKAN

“

Ukraina behöver investera i kritisk infrastruktur för att upprätthålla viktiga offentliga tjänster. Vi stöder Ukraina i denna process genom att tillhandahålla attraktiv finansiering och tekniskt stöd. Jag är stolt över det arbete som vi gör där under svåra omständigheter. ”

Rafal Rybacki, avdelningschef för utlåning till den offentliga sektorn i EU:s östra grannskap, EIB Global

“

Jämställdhetsklyftorna ökar. Samhällen kämpar med att bli mer inkluderande och hållbara. Det är viktigt att vår finansiering för jämställdhet ökar varje år. Jag är stolt över att vi stödjer kvinnliga entreprenörer i att få tillgång till kapital och finansierar lösningar för kvinnors hälsa. Vi gör kollektivtrafiken och stadsområden säkrare och mer tillgängliga för alla, och vi möjliggör för kvinnliga jordbrukare att nå sin fulla potential. ”

Yasmine Pagni, enhetschef för sociala frågor, EIB:s direktorat för projekt

“

Vårt första lån för klimatomställning – som undertecknades i december med Barbados – är historiskt. Det är ett innovativt finansieringsverktyg som omdirigerar medel som skulle ha gått till att betala höga räntor på Barbados gamla lån och istället kan medlen investeras i klimattålig infrastruktur och återställandet av ekosystem. Det här är en plan för att stärka utsatta länder. ”

Alexandra Almeida, senior lånehandläggare, EIB Global

EN STRÖM SOM FLYTER IN I FRAMTIDEN

Bosnien-Hercegovina lägger grunden för EU-medlemskap med projekt som återspeglar medborgarnas styrka och motståndskraft

Varje morgon klockan 05.10 startar dagens första spårvagn från Ilidža, en förort väster om Sarajevo, mot den medeltida marknaden, Baščaršija, som är stadens kulturcentrum. Denna dagliga resa har blivit en grundsten i livet i Sarajevo under spårvagnens 140-åriga historia. Generationer av invånare har gjort resan och spårvagnen har blivit en del av stadens identitet.

För Esad Mujagić är spårvagnen mer än bara ett transportsätt – det är hans livsverk. "När jag började arbeta för stadens kollektivtrafikföretag på 1980-talet, trodde jag inte att spårvagnar skulle definiera min karriär," säger han.

Under den brutala belägringen av Sarajevo under 1990-talet, slutade stadens spårvagnar att gå för första gången i sin historia, då deras sträckor blockerades av våldet som härjade i staden. Efter två långa år startade spårvagnstrafiken igen, även om belägringen ännu inte var över. Sedan dess har Esad Mujagić arbetat varje dag för att reparera de skador som orsakats av kulor och splitter. "Vi ville hålla spårvagnarna igång," berättar Esad Mujagić. "Vi ville att människorna skulle ha en viss känsla av normalitet i sin vardag."

Under åren efter kriget bar Sarajevos gamla spårvagnar ärren av konflikten när de kördes runt i staden, och Esad Mujagić kampanjade för att ersätta dem. 2024 gav hans hårda arbete äntligen resultat. För första gången på 40 år avtäckte Sarajevo en vagnpark med nya, klargula spårvagnar. Spårvagnarna finansieras av Europeiska investeringsbanken med två lån till ett värde av 75 miljoner euro. Målet är att minska trafikstockningarna och ta itu med Sarajevos mest brådskande problem: luftföroreningarna.

Spårvagnarna är bara en av de många tecknen på framsteg som markerar 2024 som en vändpunkt för Bosnien-Hercegovinas långsiktiga projekt och europeiska ambitioner. I början av 2024 kom EU:s ledare officiellt överens om att öppna anslutningsförhandlingar. Över hela landet nås milstolpar för större infrastrukturprojekt – nya vägar anläggs, vindkraftsparker skjuter upp och sjukhus uppgraderas. Europeiska investeringsbanken har gått in i partnerskap med den offentliga och privata sektorn för att driva denna utveckling.

Senaste gången som Sarajevo fick nya spårvagnar var 1984, när staden välkomnade världen till vinterolympiaden. Esad Mujagić anser att den nya spårvagnen är en del av en rörelse för att återvinna Sarajevos största ögonblick. "Det känns som det gjorde före kriget. Jag hoppas att detta projekt är endast ett av många framöver, som kommer göra Sarajevo till en verklig europeisk stad och visar vägen för landet mot Europeiska unionen."

“**Det känns som det gjorde före kriget.**”

Århundradets översvämning

Undangömt i en dal omgärdad av fem skogsklädda berg, sträcker sig Sarajevo utmed Miljackaflodens stränder. Floden är hyllad i många populära sånger och är hem för några av stadens mest berömda landmärken. Mer än ett dussintal broar korsar floden, däribland Latinbron, platsen för Ärkehertig Franz Ferdinands mord, vilket startade första världskriget.

En kort biltur österut utmed Miljackafloden tar dig från stadskärnan till vidsträckta, mörkgröna skogar. Här korsar du gränsen från Federationen Bosnien och Hercegovina till Serbiska republiken, en av två autonoma entiteter som bildades efter kriget. Serbiska republiken, som är hem till en övervägande serbisk befolkning, täcker stora delar av landets östra och norra delar.

Sväng höger och vägen kommer att ta dig till Sarajevo olympiska skidort. Sväng vänster och du kommer att resa utmed en av landets mest natursköna vägar, som till slut når Bijeljina, Serbiska republikens andra största stad. Precis som Sarajevo har Bijeljina haft en tumultartad historia nyligen. I maj 2014 var staden epicentrum för den värsta översvämningen i sydöstra Europas historia. Översvämningen drabbade över 100 000 människor och 33 000 evakuerades. Floden översvämde mer än 90 000 hektar mark och 35 000 hus och byggnader. Skadorna uppskattades till 1 miljard euro.

Under det senaste decenniet har Miroslav Čvrgić, som är biträdande direktör för Serbiska republikens offentliga vattenförvaltningsinstitut, arbetat med ett projekt för att skydda regionen från framtida översvämningar. Med projektet, som delvis finansieras med 74 miljoner euro från Europeiska investeringsbanken, har 160 kilometer av vattenvägar och 100 kilometer av diken återskapats, vilket gör regionen mer motståndskraftig mot allt mer frekventa översvämningar som orsakas av klimatförändringarna. "Vi är nu skyddade från katastrofala översvämningar som den som drabbade oss 2014, eller det vi kallar århundradets översvämning," säger Miroslav Čvrgić, som bor i Bijeljina.

När han talar så faller de första regndropparna. "Det är okej", säger han och tittar på himlen. "Vi är inte längre rädda för regnet."

"Jag känner mig äntligen som en riktig läkare"

När översvämningarna drabbade staden 2014, erbjöd det nya sjukhuset välbehövlig hjälp. Sjukhuset var den första stora sjukvårdsinrättningen i Bijeljina-området sedan 1939. "Det var det största sjukvårdsprojektet i Serbiska republiken på den tiden, och alla tittade på oss," säger Dr Siniša Maksimović, sjukhusets direktör under perioden.

Det nya sjukhuset öppnades 2013 efter endast tre års byggande. Det ersatte flera gamla anläggningar och erbjuder närmare 250 sängar och fem operationssalar. "Allting var nytt – utrustningen, byggnaden – det var den modernaste sjukvårdsinrättningen i landet på den tiden," säger Dr Siniša Maksimović. "Och vi har lyckats upprätthålla den standarden."

För översköterskan Radmila Simić, som har arbetat på sjukhuset under 24 år, var flytten till den nya byggnaden transformativ. "Det kändes som en ny era för vår sjukvård," säger hon. "Allt sedan dess har vi sett snabba framsteg." I dag tar sjukhuset emot patienter från hela Bosnien och Hercegovina och även från grannländer. "Vi tillhandahåller avancerad hälso- och sjukvård som inte fanns tillgänglig tidigare," säger barnläkaren och den nuvarande sjukhusdirektören Dr Mikajlo Lazić.

Byggandet av sjukhuset var en del av ett projekt på 115 miljoner euro, som finansierades av Europeiska investeringsbanken, och som också omfattade ombyggnaden av det kliniska centrumet i Banja Luka, Serbiska republikens största stad. Under 2023 undertecknade EIB ett annat lån för att stödja byggandet av ett nytt medicinskt campus vid universitetet i Banja Luka samt fortsatta uppgraderingar av stadens kliniska centrum. "Det viktigaste är att våra patienter är nöjda," säger Radmila Simić.

Sjukhuset var en radikal förändring för både patienter och anställda. "När den nya byggnaden öppnades för första gången," berättar Dr Siniša Maksimović, "kom en kollega fram till mig efter ett nattsift och sa, "Jag känner mig äntligen som en riktig läkare."

"Floden betyder liv"

Bijeljina, som är beläget mellan floderna Sava och Drina, är inte den enda regionen i Bosnien och Hercegovina som definieras av sina floder. Landet har fått sitt namn från Bosnafloden, som härrör från ett illyriskt ord som betyder "rinnande vatten". Ingen flod definierar emellertid en region mer än Neretva i söder. Floden Neretva som sträcker sig över 225 kilometer är berömd för sitt smaragdgröna, iskalla vatten – faktiskt det kallaste vattnet i världen. Floden flyter genom dramatiska raviner och historiska städer, mest känd är Mostar, hem för ett av landets mest igenkända landmärken – den gamla bron. Bron som förstördes under 1990-talets krig och därefter återuppbyggdes, står nu som en kraftfull symbol för försoning.

"När jag växte upp simmade vi längs med stränderna mitt inne i stadskärnan, bara 50 meter från den gamla stadsdelen," säger Emir Nuspahić, som har bott hela sitt liv i Mostar. "Men vi tog det för givet." Dåligt underhållna avloppssystem har försämrat vattenkvaliteten och hotar flodens berömda turkosa och gröna nyanser. "När staden expanderade var avloppssystemet inte ordentligt planerat, och vi fick till slut många avloppsvattenutsläpp som doldes i vegetationen utmed flodstränderna," förklarar han.

Emir Nuspahić som är född och uppvuxen i Mostar, har aldrig lämnat staden där han bildade familj och barnen växte upp utmed dess flodstränder. "De säger att livet är som en flod, men här betyder floden liv," säger han.

Fast besluten att återställa floden till dess forna glans, har Emir Nuspahić det senaste decenniet lett ett reningsprojekt, som en del av sitt arbete i stadsförvaltningen. "Vi har installerat slamsamlare med stora diametrar på båda sidorna av floden, för att undvika att avlopp töms direkt i floden Neretva. Och resultaten syns redan."

Bara 25 kilometer nordväst om Mostar har en annan man tagit på sig ett uppdrag att rädda sin lokala flod. Boro Đolo växte upp utmed floden Lišticas stränder. "Här lär sig människor att simma innan de lär sig gå," säger han.

Boro Đolo, en lågmäld farfar, ägnar sin fritid åt att arbeta med en lokal organisation för att återställa områdets inhemska fiskbestånd. Yrkesmässigt har Boro Đolo ägnat 35 år åt vattensektorn, där han arbetade för staden Široki Brijeg. Där ansvarar han för ett projekt som syftar till att förbättra avloppsvattentjänsterna för att skydda floden Lištica. Staden har redan byggt och renoverat 25 kilometer avloppsledningar och 4 kilometer dagvattenledningar och bygger för närvarande ett avloppsreningsverk som kommer att betjäna stadens 15 000 invånare.

Projekten i Mostar och Široki Brijeg ingår i en större satsning, som finansieras av Europeiska investeringsbanken för att förbättra vatten- och sanitetstjänster runt om i Federationen Bosnien och Hercegovina. De 60 miljoner euro som har investerats i dessa initiativ ingår i bankens större åtaganden på 240 miljoner euro till vatteninfrastruktur och översvämningsskydd i landet.

Avsluta det hela

Europeiska investeringsbanken skyddar inte bara miljön. Banken hjälper också Bosnien och Hercegovina att förbereda sig för den gröna omställningen genom att stödja landets förnybara energimål. EIB Global, bankens utvecklingsdirektorat, undertecknade ett lån på 36 miljoner euro med landets statliga elbolag för byggandet av en vindkraftspark på 50 MW på berget Vlašićs höga platå i mitten av landet.

Vindkraftsparken kommer att stärka landets energiförsörjning och öka elproduktionen från förnybara energikällor. Berget Vlašić är välkänt i trakten för sin traditionella fårost och kommer snart att vara värd för 18 vindturbiner. Projektets årliga elproduktion förväntas uppgå till totalt 115 GWh, tillräckligt för att driva 20 000 hushåll och minska koldioxidutsläppen med 140 000 ton årligen, vilket motsvarar att få bort 33 000 bilar från vägarna under samma period.

Lånet är utöver de 21 miljoner euro i bidrag från Europeiska unionen genom investeringsramen för västra Balkan.

På väg!

Precis som floden Neretva knyter samman människorna i Hercegovina, så kommer en ny väg att gå igenom regionen och binda samman hela landet.

Känd som Vc-korridoren sträcker sig den 679 kilometer långa vägen från Budapest ända till den kroatiska kusten, där den längsta sträckan går genom Bosnien och Hercegovina. Motorvägen kommer att knyta samman människor och företag, förbättra restider och stärka ekonomiska relationer. Vägen utgör också landets verkliga och symboliska väg till Europeiska unionen.

Med över 148 broar och 46 tunnlar är Vc-korridoren det största infrastrukturprojektet i landet. Under 2024 har betydande framsteg gjorts i och med genombrytningen av landets längsta tunnel och öppnandet av den 1 kilometer långa Hercegovinabron över floden Neretva. Europeiska investeringsbanken har spelat en viktig roll i denna utveckling och har hittills investerat mer än 1 miljard euro i Vc-korridoren.

“**Vi är inte längre rädda för regnet.**”

PÅ SPÅRET

Albanien bygger upp landets järnvägar på nytt med hjälp av EU:s finansiella och tekniska stöd, samtidigt som man också minskar utsläppen

Tåg mellan staden Vorë i centrala Albanien och gränsen till Montenegro färdas med en genomsnittshastighet på bara 50 kilometer i timmen, längs med ett järnvägsspår som har lidit av årtionden av försummelse. Som en del av landets hållbara tillväxtstrategi investerar regeringen i moderniseringen av landets järnvägsnät, en plan som kommer att minska utsläppen, förbättra säkerheten och kraftigt minska restiderna. Det kommer mer än fördubbla tågens genomsnittshastighet på linjen till upp till 120 kilometer i timmen.

Projektet som ingår i Europeiska kommissionens ekonomi- och investeringsplan drar nytta av ett finansieringspaket från EU, som består av ett lån på 100 miljoner euro från Europeiska investeringsbanken, ett investeringsbidrag på 126 miljoner euro från investeringsramen för västra Balkan, samt ett lån på 98,75 miljoner euro från Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD).

Som en förlängning av TEN-T Medelhavskorridoren knyter järnvägslinjen Vorë-Hani i Hotit ihop Tirana med Podgorica, och vidare till Europas större järnvägsnät. Det är en del av regeringens plan för att rusta upp omkring 420 kilometer järnvägsspår som sträcker sig norrut och österut från staden Durrës. Albanien järnvägsinfrastruktur som till stor del byggdes mellan 1947 och 1987 har gradvis försämrats på grund av brist på medel och otillräckligt underhåll. Denna situation har förvärrats av den förödande jordbävningen som drabbade landet 2019.

“**Det finns många som oss här och vi hjälper alla varandra.**”

Nu ser Albanien till att modernisera, bygga upp på nytt och elektrifiera mer än 75 procent av sitt järnvägsnät under det närmaste decenniet.

“Europeiska investeringsbanken fortsätter att vara en av våra viktigaste partner för genomförandet av flera strategiska projekt för väg- och järnvägsinfrastruktur,” säger Belinda Balluku, Albanien biträdande premiärminister och minister för infrastruktur och energi.

Med över 1,9 miljarder euro investerade i västra Balkans järnvägar hittills är EU:s finansinstitut en av de största finansörerna i denna sektor i regionen. Parallellt med finansieringen utvecklade experter från Jaspers rådgivningsprogram, som finansieras av Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsbanken, en åtgärdsplan för att stärka kapaciteten för hantering av järnvägsinfrastrukturprojekt i Albanien.

“Vårt rådgivningsstöd har skapat en gynnsam miljö i järnvägsbolaget för att förbättra deras kompetens och få tågen på spåret igen,” säger Jakubik Denis, Jaspers projektledare för uppdraget.

“Det här borde få en positiv inverkan på landet och samtidigt bidra till den gradvisa integrationen av Albanien järnvägar i det europeiska järnvägsnätet och marknaden samt landets anslutningsprocess till EU.”

VI HJÄLPER ALLA VARANDRA

Den ukrainska återhämtningen fokuserar på uppvärmning, elektricitet, vatten, sjukhus, kvinnor och skolor

Vadym Chursins mor dog långt innan kriget bröt ut. Hans far, Dmytro, har varit både hans förälder och bästa vän sedan Vadym var väldigt ung. De två har kommit varandra ännu närmare sedan de flydde från sin stad nära Ukrainas södra gräns efter att staden ockuperades av ryska soldater. "Det finns knappt någonting kvar av vårt hus i dag och inte en enda byggnad står kvar i vår gamla stad," säger Vadym, som är 16 år gammal. Under de senaste två åren har fadern och sonen hyrt hälften av ett hus i Odessa, nära Vadym's nya skola. "Vi är vad människor kallar fördrivna personer. Det finns många som oss här och vi hjälper alla varandra."

Vadym går i Odessas skola nr. 41, en av de första skolorna som reparerades inom Europeiska investeringsbankens första återhämtningsprogram för Ukraina. Europeiska investeringsbanken stöder renoveringen av mer än 300 skolor, förskolor, sjukhus och sociala bostäder i cirka 150 ukrainska städer. Banken har bidragit till att förbättra elektricitet, gas, vatten, sanitet och hantering av fast avfall i mer än ett dussintal regioner och över 100 projekt har slutförts. Banken får nya förfrågningar om hjälp varje vecka.

Våra viktigaste initiativ

- EIB-gruppen har betalat ut mer än 2 miljarder euro för att reparera städer och täcka akuta behov i Ukraina under de senaste tre åren. Banken har lånat ut omkring 4 miljarder euro till länder som gränsar till Ukraina för att hjälpa till med bostäder, skolor, hälso- och sjukvård och sysselsättning för flyktingarna.
- Ett av de senaste investeringsverktygen som finns tillgängligt är EU-fonden för Ukraina. Fonden är utformad för att återuppbygga kommunala byggnader, återupprätta allmännyttiga tjänster och erbjuda hjälp till entreprenörer. Länder runt om i EU har gjort utfästelser om mer än 420 miljoner euro till denna fond.
- Europeiska investeringsbanken är partner i en finansieringsmekanism från EU som kallas Ukraina-faciliteten, ett återhämtningsprogram på 50 miljarder euro som löper till 2027. Banken kommer att använda mer än 2 miljarder euro från denna fond till sektorer som energi, vägar, järnvägar, vatten, bostäder och utbildning.
- Viktiga projekt under 2024 inkluderar utbredningen av europeiska nödnumret 112 i Ukraina för att nå polisen, en ambulans eller brandkåren, stöd till UNIT.City, Ukrainas första innovationspark för digital kompetens och utbildning samt ett lån på 50 miljoner euro för nya tunnelbanetåg i Kiev.
- I september 2024 föreslog EU:s finansinstitut en räddningsplan för energisektorn på 600 miljoner euro för att hjälpa Ukraina inför vintern, som säkerställer att företag och bostäder har tillgång till el och uppvärmning. Skyddsrum kommer att byggas för att skydda ställverk från bombningar.

EGET KAPITAL FÅR SAKER ATT HÄNDA

Från logistik i Södra Afrika till havsbaserad vindkraft i Östasien investerar Europeiska investeringsbanken eget kapital i fonder som har en social påverkan och vars projekt gör en verklig skillnad

Varje dag passerar 1 000 lastbilar gränsen mellan Sydafrika och Moçambique för att komma till Maputos hamn. Den 100 kilometer långa körsträckan till kusten tar i normala fall hela 12 timmar. Sedan väntar lastbilarna fulla med gods som krom, magnetit och citrusfrukter sex till åtta timmar bara för att komma över gränsen och förtulla varorna. Men några kilometer innan trafikstockningen börjar finns en ny väg till en alternativ gränsövergång som sköts av The Logistics Group, ett företag i Sydafrika som stöds av Europeiska investeringsbanksgruppen genom sin investering på närmare 75 miljoner amerikanska dollar i fonder som förvaltas av Africa Infrastructure Investment Managers, en fondförvaltare baserad i Kapstaden. Där tar formaliteterna endast 45 minuter och varorna överförs till tåg som går direkt till Maputo. "Du behöver inte parkera din lastbil, du behöver inte stiga ur och du behöver inte bekymra dig om papprena," säger Anton Potgieter, vd för The Logistics Group. Förutom att det sparar tid så hjälper anläggningen vid gränsövergången kunderna att spara pengar och minska sina koldioxidutsläpp.

För att stödja företag som The Logistics Group, vars projekt bidrar till EU:s politiska mål i regioner som Södra Afrika, investerar Europeiska investeringsbanken med sin erfarenhet och expertis i fonder som har en social påverkan. "Om du vill få saker att hända på plats, då är det eget kapital som du behöver," säger Gergely Horvath, investeringshandläggare vid Europeiska investeringsbanken. "Det är vad som verkligen får saker att hända." Europeiska investeringsbanken har arbetat med Africa Infrastructure Investment Managers sedan 2008. Banken investerade ytterligare 30 miljoner euro i företagets fonder under 2024.

Tillverkat i Taiwan

Genom att investera i riktade fonder med erfarna förvaltare kan Europeiska investeringsbanken främja EU:s politiska mål med partner runt om i världen. Genom exempelvis sin investering på 100 miljoner amerikanska dollar i Copenhagen Infrastructure Partners Global Markets Fund II, hjälper banken till att utveckla vindkraftsindustrin till havs på tillväxtmarknader. Den danska fondförvaltarens Changfang-Xidao vindkraftspark till havs, som ligger 11 kilometer utanför Taiwans västkust och som färdigställdes i maj 2024, förväntas leverera nästan 600 MW effekt när den är fullt i drift, vilket ökar öns havsbaserade vindkraftskapacitet med 25 procent.

“ Om du vill få saker att hända på plats, då är det eget kapital som du behöver. ”

EN FRAMTID AV MÅNGFALD

En lokal bank i Mauretanien erbjuder lån till kvinnliga entreprenörer och ungdomar för att ge människor en bättre chans att driva företag eller få ett arbete

När Cheikh Mohamed Elkarachi tog över sin fars företag under covid-19-pandemin var en av de första förändringarna som han gjorde att fokusera på att hjälpa kvinnor på arbetsplatsen. "Jag ville anställa kvinnor, men vi hade inte ens toaletter för kvinnor," säger Cheikh Mohamed Elkarachi, vd för Rim Foam, en av de största leverantörerna av skum och madrasser i Mauretanien. "Jag lade till separata toaletter så att kvinnor skulle känna sig mer bekväma med att arbeta här och jag började anställa kvinnor i nyckelbefattningar, då jag känner att mitt lands företag behöver få en större mångfald."

För att kunna göra dessa förbättringar och utöka produktionen, tog Cheikh Mohamed Elkarachi ett litet lån i maj 2024 från en lokal bank, Bank for Commerce and Industry i Mauretanien. Denna bank kunde stödja Cheikh Mohamed Elkarachi och många andra entreprenörer, tack vare att den erhöll ett lån på 20 miljoner euro från Europeiska investeringsbanken, som undertecknade lånet i februari 2024 för att erbjuda finansiellt stöd till små och medelstora företag, särskilt de som anställer ungdomar och kvinnor i Mauretanien. I slutet av 2024 hade Bank for Commerce and Industry redan beviljat små lån som totalt uppgick till hälften av den finansiering som den erhöll från Europeiska investeringsbanken.

Modet att investera i idéer

Det huvudsakliga målet för Europeiska investeringsbankens lån är att främja sysselsättning och uppmuntra fler människor att starta företag. Mauretaniens ekonomi drabbades hårt under pandemin och det finns ett stort behov av investeringar för att företagen ska kunna växa. Bland företagen som har fått hjälp av Bank for Commerce and Industry under 2024 finns Cheikh Mohamed Elkarachis skumverksamhet, privata medicinska kliniker, installatörer av solpaneler, en pastatillverkare och ett företag som säljer utrustning för risbearbetning.

I Mauretanien är ekonomin mindre inkluderande, särskilt för kvinnor, än i många grannländer som Marocko och Senegal. Andelen kvinnor som arbetar är omkring 26 procent. Denna nivå har varit ungefär samma under de senaste årtiondena, enligt Världsbanken. Bland män är sysselsättningsgraden nästan 60 procent. Att hjälpa kvinnor att få ett arbete kommer att ge en stor ökning av bruttonationalprodukten. Ungdomsarbetslösheten är också hög i Mauretanien, omkring 24 procent.

“ Jag känner att mitt lands företag behöver få en större mångfald. ”

För att få stöd från Bank for Commerce and Industry, måste företagen i Mauretanien visa att de försöker anpassa sig till ett globalt initiativ, som kallas 2X Challenge. 2X Challenge-initiativet startades vid ett ekonomiskt G7-möte 2018 för att hjälpa utvecklingsbanker att investera i kvinnor. 2X Challenge-initiativets senaste mål är att investera åtminstone 20 miljarder amerikanska dollar för att hjälpa kvinnor från 2024 till 2027. "Mauretanien har en stor potential för hållbar tillväxt, särskilt med sina rika naturresurser, utvecklingen av förnybar energi och stora fiskeresurser," säger Marc-Antoine Coursaget, lånehandläggare för Västafrika vid Europeiska investeringsbanken. "Genom att ge kvinnor och ungdomar ekonomisk egenmakt, kan vi bygga på dessa styrkor och skapa en mer motståndskraftig ekonomi."

8

KAPITAL- MARKNADS- UNIONEN

“

Vi fortsätter vår banbrytande resa för att visa upp potentialen i tekniken för distribuerade liggare för att främja öppenhet, effektivitet och säkerhet på kapitalmarknaderna. I november genomförde vi fyra digitala transaktioner – tre obligationsemissioner och en obligationsinvestering – i nära samarbete med framstående marknadsaktörer. Detta är ett viktigt steg för att testa och utveckla digitala lösningar samt främja deras integration i det europeiska finansiella ekosystemet. ”

Marco Zimmermann, direktör för kapitalmarknader och finansförvaltning, EIB:s direktorat för finansiering

PLATTFORMAR FÖR KAPITAL

Kapitalmarknadsunionen kommer att stärka värdepapperisering och riskkapitalmarknaderna, vilket ökar investeringar i den reala ekonomin. Några europeiska pionjärer visar redan hur detta skulle kunna fungera

När IPM Rubi behövde uppgradera sina produktionslinjer för metallstämpling vände sig det medelstora företaget i Vitoria-Gasteiz till Banco Santander för finansiering. Ett lån på 4 miljoner euro från den spanska banken hjälpte IPM Rubi att bygga om sina fabriker i Galicien och Alavaregionen, som tilldelade företaget ett hållbarhetspris i oktober 2024 för att ha minskat energiförbrukningen och som på så sätt halverade utsläppen. Ombyggnaden säkerställde också att IPM Rubi, som har 400 anställda, kan hålla jämna steg med utvecklingen inom bilindustrin och behålla sina två största kunder, Mercedes Benz och Stellantis, som äger ett stort antal biltillverkare, bland annat Fiat, Opel och Peugeot.

“För oss är det här dramatiskt, det är avgörande. Vi skulle inte överleva utan detta projekt,” säger vd:n Ricardo Romo. “Och vi skulle inte kunna klara oss utan finansieringen.”

De uppgraderade produktionslinjerna är för personbilar. Men Ricardo Romo förväntar sig att han snart kommer att behöva genomföra liknande förbättringar på sina linjer för lastbilar. “Vi hoppas kunna komma tillbaka till bankerna för ytterligare finansiering,” säger han, “så att vi kan hålla jämna steg med elektrifieringen av fordonsindustrin.”

“**Vi skulle inte överleva utan detta projekt.**”

Det är där muttrarna och bultarna i IPM Rubis metallstämplingsverksamhet, som har en omsättning på 128 miljoner euro, möter den mystiska och immateriella världen av finansiell värdepapperisering. Banco Santander ompaketerar lån som det lån som den gav till IPM Rubi till värdepapper, säljer dem till investerare och använder i sin tur behållningen för att utfärda nya lån, som det lån som IPM Rubi räknar med att få för sina produktionslinjer för lastbilar. Värdepapperisering är en enorm, likvid marknad i USA och Asien. Europa försöker komma ikapp, så att det finns mer finansiering för

företag som IPM Rubi som är viktiga för den reala ekonomin. Europeiska investeringsbanken investerar i värdepapperiseringstransaktioner från europeiska banker och utvecklar innovativa strukturer för värdepapperisering, som den hoppas kommer att leda till en större marknad. Det är en del av bankens stöd för den inre marknaden för kapital över hela kontinenten, den så kallade kapitalmarknadsunionen.

Effektiv finansiering för små och medelstora företag

Jämfört med USA och Asien har en strikt reglering till viss del bromsat värdepapperiseringens tillväxt i Europa – i synnerhet i den del av marknaden för värdepapperiseringstransaktioner med ett högre betyg och en lägre avkastning. För att motverka detta stöder EIB-gruppen innovativa banker med stora investeringar i värdepapperiseringstransaktioner, vilket skapar en mer likvid marknad.

Det är en del av EU:s finansinstituts plan för att främja kapitalmarknadsunionen. Samtidigt frigör den också finansiering för små och medelstora företag inom olika sektorer, däribland viktiga områden som klimatåtgärder och innovation. “Vi ökar vårt deltagande på värdepapperiseringsmarknaden,” säger Manuel Conthe, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken. Det är ett effektivt sätt att finansiera lån till små och medelstora företag.

“ **Vi behöver strategiskt placera EIB-gruppens investeringar och insatser på platser där marknaden och originatorerna behöver oss mest.** ”

Det var därför som EIB-gruppen arbetade med en investering som uppgick till 530 miljoner euro i en värdepapperiseringstransaktion med Banco Santander som undertecknades i maj 2024. Europeiska investeringsbanken investerade 440 miljoner euro i högt värderade trancher av värdepapper, som var baserade på en grupp av Santanders lån till sina kunder, medan 60 miljoner euro allokerades till trancher som inte är av investeringskvalitet. I gengäld gick Santander med på att skapa nya lån på ett dubbelt så stort belopp till spanska små och medelstora företag samt medelstora börsnoterade företag, som är avgörande för landets ekonomi och spelar en viktig roll för att öka sysselsättningen och tillväxten. ”Genom att sälja dessa obligationer, frigör vi ytterligare kapacitet för fler lån till kunder,” säger Koldo Oleaga Gascue, chef för tillgångsmobilisering vid Santander i Madrid. ”Vi återför kapitalet och vi ökar stödet som vi ger till samhällen och våra kunder.”

Att fylla tomrummet på värdepapperiseringsmarknaden

Europeiska värdepapperiseringsmarknaden har växt något sedan mitten av det senaste decenniet. Tillväxten är dock till stor del begränsad till trancher av transaktioner som har en lägre risk. De prioriterade trancherna, där risken och följaktligen avkastningen är lägre, utgör den största andelen av de flesta värdepapperiseringsstrukturer – ofta upp till 80 procent som i Santanders värdepapperiseringstransaktion. Det betyder att banker som Santander behöver placera ett betydande belopp av denna typ av trancher på marknaden.

Det är här som EIB-gruppens investering spelar en viktig roll. ”Genom att köpa en betydande del av den prioriterade tranchen, underlättar EIB-gruppen placeringen på marknaden av hela strukturen för mycket stora transaktioner,” säger Bálint Kónya, analytiker för strukturerad finansiering vid Europeiska investeringsfonden.

Europeiska investeringsfonden är Europeiska investeringsbankens dotterbolag som inriktar sig på små och medelstora företag. Även om dess investering i Santanders värdepapperiseringstransaktion var mycket mindre – 30 miljoner euro – så spelar dess expertkunnande när det gäller syntetiska värdepapper en nyckelroll vid struktureringen, förhandlingen och genomförandet av värdepapperiseringstransaktioner för både Europeiska investeringsfonden och banken. Europeiska investeringsfondens bidrag, som ledde till att Santander gick med på att skapa en portfölj av nya lån på 60 miljoner euro som beviljades till små och medelstora företag samt små börsnoterade företag, innefattade också ett åtagande att 30 procent av de nya lånen ska inriktas på hållbara investeringar och 20 procent ska gå till finansiering av jämställdhet, exempelvis företag som leds av kvinnliga entreprenörer.

Karen Huertas, senior investeringschef vid Europeiska investeringsfonden, anser att dessa transaktioner bevisar värdet av EIB-gruppen i kapitalmarknadsunionen. ”EIB-gruppens deltagande i dessa transaktioner visar att värdepapperiseringstransaktioner är ekonomiskt effektiva och blir effektivt placerade på marknaden, samtidigt som vi bidrar till den europeiska ekonomins tillväxt,” säger Karen Huertas. ”Vi behöver strategiskt placera EIB-gruppens investeringar och insatser på platser där marknaden och originatorerna behöver oss mest.”

Startad och utvecklad i EU

Europeiska företag brukar vara mer beroende av bankfinansiering än sina motparter i USA och Asien, där det finns en större riskkapitalmarknad. Följaktligen köps ofta nystartade europeiska företag upp av amerikanska investerare. Europeiska kapitalmarknader saknar också djupet på de amerikanska marknaderna, eftersom de är nationella och därför har en relativt begränsad storlek.

Den senaste satsningen för kapitalmarknadsunionen startade med ett initiativ från Europeiska kommissionen 2020. Vid ett eurotoppmöte i Bryssel i mars 2023 efterlyste EU:s stats- och regeringschefer "ökade gemensamma insatser, med deltagande av beslutsfattare och marknadsaktörer i hela EU, för att föra kapitalmarknadsunionen framåt." I oktober 2024 välkomnade EU:s finansministrar förslag från Europeiska investeringsbanken om att fördjupa kapitalmarknadsunionen.

President Nadia Calviño har talat om flera sätt som Europeiska investeringsbanken skulle kunna tillhandahålla vissa av byggstenarna till en kapitalmarknadsunion, så att "idéer som har fötts i Europeiska unionen kan stanna kvar i Europeiska unionen." En av dessa idéer är en plattform för värdepapperisering som skulle möjliggöra mer standardiserade transaktioner, som får med sig mindre banker och frigör deras kapital som i sin tur kan lånas ut till små och medelstora företag.

Tidskrävande

Standardiseringen skulle vara viktig, eftersom skräddarsydda värdepapperiseringstransaktioner är komplicerade och tidskrävande att upprätta.

I juli undertecknade Europeiska investeringsbanken en transaktion med BPCE, en stor fransk bankkoncern. Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden köpte prioriterade värdepapper – banken gjorde en investering på 750 miljoner euro och fonden investerade 50 miljoner euro. I gengäld gick BPCE med på att fördubbla beloppet i nya lån inom tre år. För första gången för Europeiska investeringsbanken i Frankrike kommer de nya lånen att inriktas på småföretag i innovationssektorn, inbegripet medicinsk teknik.

"Det här är något som vi definitivt vill göra mer av," säger Nicolas Mardam-Bey, lånehandläggare vid Europeiska investeringsbanken som arbetade med transaktionen. "Kapitalmarknadsunionen bör lätta på reglerna för att möjliggöra fler emissioner."

“**Storleken på Europeiska investeringsbankens transaktioner möjliggör ekonomisk effektivitet.**”

Tills dess att kapitalmarknadsunionen utvecklas underlättar Europeiska investeringsbankens eget deltagande transaktioner som annars kanske inte skulle göras alls. "Storleken på Europeiska investeringsbankens transaktioner möjliggör ekonomisk effektivitet," säger Jean-Philippe

Foeillet, expertledare vid BPCE:s Natixis avdelning för investeringsbanktjänster. "Dessa transaktioner är krävande vad gäller resurser, tid och informationsteknik, så de drar nytta av stordriftsfördelar som gör deras förvaltning mer lönsam."

Jean-Philippe Foeillet vet att han kommer kunna få med sig andra investerare i samma struktur, tack vare storleken på Europeiska investeringsbankens transaktion.

Strukturer som kunde vara plattformar

Strukturen som utvecklades för BPCE-transaktionen är mer komplicerad än en typisk värdepapperisering – och mer innovativ.

De flesta värdepapperiseringstransaktioner motsvarar en viss grupp av underliggande lån som utfärdats under en viss tidsperiod. BPCE-transaktionen gör det möjligt för den franska banken att regelbundet ersätta de underliggande lånen med nya lån. Banken kan på ett effektivt sätt fortsätta med samma struktur och hålla den igång i årtionden, långt efter att de första underliggande lånen har betalats av.

Det gör att den ligger närmare den typ av värdepapperiseringsplattform som Europeiska investeringsbanken kan komma att upprätta som en del av sitt stöd för kapitalmarknadsunionen, säger Jesper Skoglund, chef för strukturerad finansiering vid Europeiska investeringsfonden som arbetade med BPCE-transaktionen. "Vi vill fortsätta att använda dessa typer av värdepapperiseringsinstrument för att främja ny utlåning," säger han. "Det kommer att skapa en mer aktiv värdepapperiseringsmarknad i Europa och öka utlåningen till den reala ekonomin."

Teknikmästare

Europeiska investeringsfonden ligger också bakom ett annat initiativ för kapitalmarknadsunionen från Europeiska investeringsbanksgruppen som till sin natur är en investeringsplattform.

European Tech Champions Initiative har som syfte att täppa till ett hål på riskkapitalmarknaden i Europa, genom att mobilisera offentliga och privata medel. Skälet är att de flesta europeiska teknikintensiva företagen finansieras av utländska investerare. Endast en liten andel finansieras av europeiska investerare, och nästan inget av den finansieringen kommer från kapitalmarknaderna.

Europeiska investeringsfonden står för en stor andel av det riskkapital som finns i Europa, och investerar i fonder som i sin tur investerar i nystartade företag och expanderande företag. European Tech Champions Initiative 2.0 kommer att göra det också – men initiativet kommer också inriktas på mobilisering av stora resurser från bland annat europeiska pensionsfonder och försäkringsbolag, som kommer till European Tech Champions genom ett investeringsinstrument. Sådana investerare tycker ofta att riskkapital inte är värt den tid och resurser som krävs för att göra relativt små riskkapitalinvesteringar. European Tech Champions Initiative 2.0 kommer att ge dem en möjlighet att göra en större investering genom ett instrument som ger dem tillgång till en diversifierad europeisk riskkapitalportfölj på en gång. "När investerare börjar bekanta sig med tillgångsklassen, kommer de att vara mer ivriga att avsätta meningsfulla resurser," säger Adrian Zambrano, struktureringsexpert vid Europeiska investeringsfonden.

Den europeiska riskkapitalmarknaden kommer att få ett dubbelt uppsving från European Tech Champions Initiative. För det första kommer investerare som pensionsfonder att gå in på marknaden genom att investera i European Tech Champions plattform. För det andra kommer detta leda till ökade investeringar i riskkapitalfonder som gör det möjligt för fler av dessa fonder att uppnå sina insamlingsmål. Det kommer att öka den tillgängliga finansieringen för nystartade företag och expanderande företag. "Vi försöker öppna upp tillgången för europeiska investerare till denna tillgångsklass," säger Adrian Zambrano. "Även om det är mycket utmanande, förväntar vi oss att det kommer att vara en banbrytande lösning."

För att starta fonden har sex EU-medlemsstater och Europeiska investeringsbanken investerat 3,7 miljarder euro. Fonden förväntas att vara öppen för privata investerare under 2025.

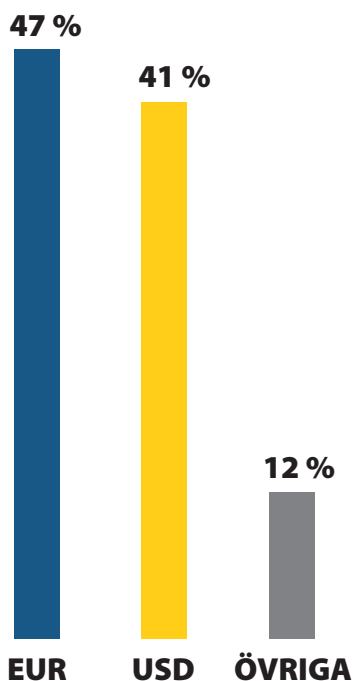
“**Vi förväntar oss att det kommer att vara en banbrytande lösning.**”

HÄRIFRÅN KOMMER FINANSIERINGEN

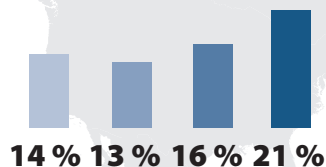
Europeiska investeringsbanken, en av världens största multilaterala finansinstitut och en av de största finansiärerna av klimatåtgärder, är fast besluten att finansiera projekt som ökar den ekonomiska tillväxten, stöder klimatåtgärder och främjar sociala framsteg runt om i Europa och i världen. För att förverkliga dessa ambitioner och uppfylla sina utlåningsmål, lånar Europeiska investeringsbanken upp långsiktiga medel genom obligationsemissioner på de internationella kapitalmarknaderna. Dessa obligationer lockar investerare runt om i världen.

Under 2024 lånade vi upp 63,4 miljarder euro genom att emittera obligationslån, inklusive 18,3 miljarder euro i gröna och hållbara obligationer, i 13 valutor. Medan tyngdpunkten låg främst på euro och amerikanska dollar, emitterade banken också obligationer i andra valutor som australiska dollar, schweizerfranc, egyptiska pund, brittiska pund, hongkongdollar, indiska rupie, mexikanska peso, norska kronor, polska zloty, svenska kronor och sydafrikanska rand för att diversifiera sina finansieringskällor.

EMITTERING PER VALUTA

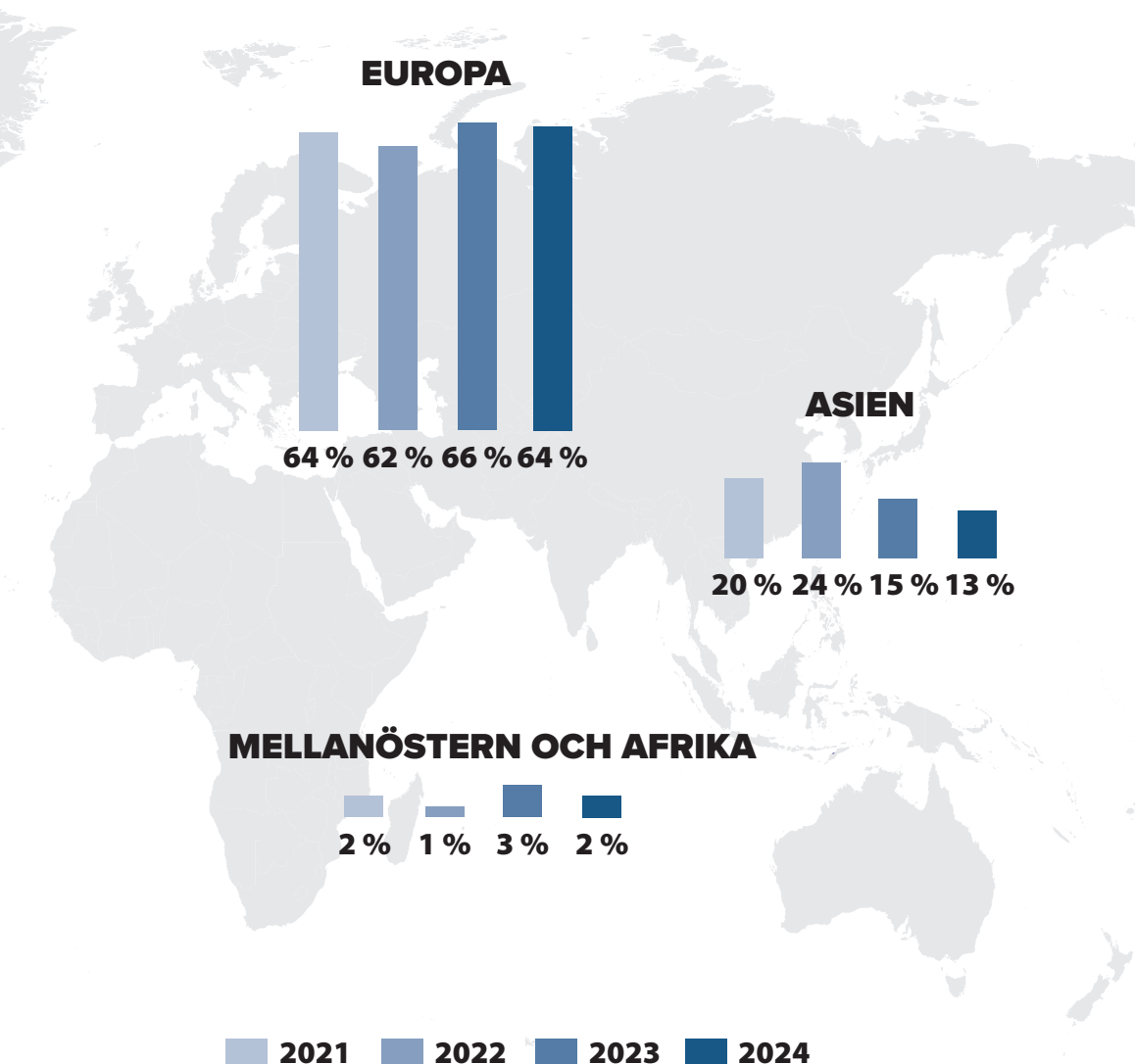

NORD- OCH LATINAMERIKA

Investeringarna i dessa emissioner är främst europeiska och motsvarar omkring två tredjedelar av den totala investeringen. Den återstående tredjedelen kommer från investerare i Asien, Nord- och Latinamerika, Mellanöstern och Afrika – vilket belyser Europeiska investeringsbankens globala attraktionskraft.

Som en ledande aktör vad gäller kapitalmarknadsinnovation, ligger Europeiska investeringsbanken i framkanten av hållbar finansiering och digital omställning. 2024 hade vi emitterat totalt mer än 100 miljarder euro i gröna och hållbara obligationer sedan vi emitterade vår första gröna obligation någonsin 2007. Med dessa obligationer har miljöprojekt och sociala projekt finansierats. Våra senaste banbrytande insatser omfattar emitteringen av flera digitala obligationer. Vi förstärkte vår ledande position inom digital innovation under 2024 genom att delta i Eurosystemets utredningsarbete kring nya tekniker för avveckling i centralbankspengar i grossistledet.

LEDNINGSTRUKTUR

EIB är ett EU-organ, ansvarigt inför medlemsstaterna, och en bank som följer tillämplig bästa bankpraxis vid beslutsfattande, förvaltning och kontroller.

Bankens råd består av ministrar från var och en av de 27 EU-medlemsstaterna, vanligtvis finansministrarna. Rådsmedlemmarna fastställer riktlinjerna för bankens kreditpolitik och godkänner en gång per år årsredovisningshandlingarna. De beslutar om kapitalökningar och bankens deltagande i finansiering utanför EU. Rådet utser dessutom ledamöterna i styrelsen, direktionen och revisionskommittén.

Styrelsen fattar beslut om lån, upplåningsprogram och andra finansiella frågor. Styrelsen sammanträder en gång i månaden för att kontrollera att banken drivs i enlighet med EU-fördragen, bankens egen stadga och de allmänna riktlinjer som bankens råd har fastställt. Styrelsen består av 28 ledamöter, där medlemsstaterna respektive Europeiska kommissionen har nominerat en ledamot vardera. Dessutom finns 31 suppleanter. För att utvidga styrelsens fackkunskaper har sex experter adjungerats för att delta i styrelsens möten som rådgivare utan rösträtt. Om inget annat föreskrivs i stadgarna ska beslut fattas av en majoritet motsvarande minst 50 procent av medlemsstaternas tecknade kapital och en tredjedel av de styrelseledamöter som har rösträtt. Bankens president är styrelsens ordförande, men har ingen rösträtt.

Direktionen är bankens permanenta beslutsfattande organ. Den ansvarar för bankens dagliga verksamhet, förbereder styrelsens beslut och ser till att dessa genomförs. Direktionen sammanträder en gång i veckan och arbetar under presidentens ledning och styrelsens överinseende. De övriga åtta ledamöterna är EIB:s vicepresidenter. Ledamöterna utnämns för en förnybar period om sex år och är enbart ansvariga inför banken.

Banken har dessutom en oberoende revisionskommitté som lyder direkt under bankens råd. Den ansvarar för revisionen av EIB:s och EIB-gruppens räkenskaper, för årlig kontroll av att EIB:s transaktioner genomförs – och bokförs – på ett korrekt sätt och kontroll av att bankens verksamhet överensstämmer med bästa bankpraxis. Revisionskommitténs årsrapport för räkenskapsåret inges till bankens råd tillsammans med direktionens svar. Revisionskommittén består av sex ledamöter, som utses för en mandatperiod som omfattar sex räkenskapsår i rad och inte kan förnyas. Dessutom kan tre observatörer utses av bankens råd för att stödja kommittén med särskilda uppgifter.

HÖJDPUNKTER FRÅN GRUPPENS VERKSAMHETSPLAN 2025-2027

- **Företagens tillväxt och konkurrenskraft**
- **Investeringar i riskkapitallån med högre risk**
- **Forskning och utveckling i banbrytande teknik**
- **Förnybar energi och hållbar infrastruktur**
- **Säkerhet och försvar**

Långtgående tekniska förändringar, de ökande kostnaderna för klimatförändringarna och behovet av mer investeringar i försvar, bostäder och globala behov förväntas vara inriktningen för 2025 till 2027.

Våra totala undertecknade transaktioner förväntas öka till omkring 95 miljarder euro under 2025.

Bankens finansiering av klimatåtgärder och miljömässig hållbarhet kommer fortsatt överstiga 50 procent under 2025. Vi kommer öka stödet för företagens tillväxt och konkurrenskraft, samtidigt som vi investerar mer pengar i mer riskfyllda projekt med eget kapital och riskkapitallån.

Vårt arbete i Europa under 2025 kommer att stödja sektorer som förnybar energi och hållbar infrastruktur, energinät och sammankopplingar, bättre biltillverkning, mer grön vätgas och lagring samt minskade koldioxidutsläpp i tung industri.

Vi kommer att stödja ett nytt strategiskt TechEU-program för att öka finansieringen till forskning, digitalisering och teknik. Vi kommer att öka investeringarna i ny teknik som kvantdatorer, artificiell intelligens, bioteknik och hälsovetenskap.

EIB-gruppen kommer att öka stödet som ges till säkerhets- och försvarsindustrin. Partnerskapsavtal har redan undertecknats med Natos innovationsfond och Europeiska försvarsbyrå.

Vi kommer att öka det finansiella stödet och rådgivningsstödet för bostäder till överkomliga priser, i synnerhet för yngre generationer. Vi kommer att lägga en större vikt vid tre områden: forskning kring ny byggnadsteknik, energieffektivitet för äldre bostäder och byggandet av nya bostäder till överkomliga priser.

Vi räknar med att kunna erbjuda nya initiativ under 2025 för en starkare kapitalmarknadsunion. Vi kommer att presentera förslag för mer stabila gröna och digitala obligationsmarknader, för att hjälpa europeiska företag att skaffa mer offentlig och privat finansiering. Europeiska investeringsfonden kommer att spela en viktig roll i att leda riskkapitalsektorn.

EIB Global kommer att inrikta sig på sektorer som vattenförsörjning, småföretag och energieffektivitet. Vi kommer att fortsätta stödja Ukraina och utvidgningen av Europeiska unionen österut. Medelhavsområdet och Afrika söder om Sahara kommer fortsatt vara de viktigaste destinationerna för vårt globala arbete.

Slutligen kommer EIB-gruppen fortsätta att förenkla förfaranden för att kunna erbjuda snabbare finansiellt stöd och rådgivningsstöd för EU:s konkurrenskraft. Vi kommer att lägga fram ambitiösa förslag för att förenkla finansieringsmandat, minska rapporteringskraven och de administrativa bördorna.

Europeiska investeringsbankens huvudprioriteringar
Mer information **här**

PRIORITERINGAR FÖR VÄLSTÅND

Europeiska
investeringsbanken | Gruppen